

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXIII Kaina 35 c.

PENKTADIENIS - FRIDAY, RUGPJŪTIS - AUGUST 28, 1992

Nr. 199

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Landsbergis: Gruzija turi ieškoti taikaus sprendimo

Ketvirtadienio žinios iš Lietuvos

Vilnius, rugpjūčio 27 d. (Elta) — „Politinė sumažinti Gruzijoje kelia nerimą dėl ten tebesitęsiančio smurto, žmonių aukų ir tarptautinės destabilizacijos“, pasakė Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis. „Lietuva rėmė Gruziją 1989 m. pavasarį ir pripažino jos nepriklausomybę 1991 m. pabaigoje. Mes linkime vien tik gero draugiškai šaliai, kuri, panašiai kaip Lietuva, turėjo sudėtingą kančių istoriją. Dabar mes manome, kad visi karo veiksmai turi būti tuoj pat ir besąlygiškai nutraukti, o ginkluotosios pajėgos gražintos ir laikomos tik savo ankstesnės dislokacijos ribose. Tada jau vėliau politinės jėgos Gruzijoje galėtų išsipaikinti nenaudoti jokių jėgų veiksmai viena prieš kitą, tuo būdu sukurti prielaidas pokalbiams, ieškant taikaus ir demokratinio problemų sprendimo“.

Ivyks Jelcino ir Landsbergio susitikimas

Rugsėjo 8 d. Maskvoje numatytas Rusijos prezidento Boris Jelcino ir Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko Vytauto Landsbergio susitikimas. Kaip pranešė Rusijos Prezidento spaudos sekretorius Viačeslav Kostikov, jame dalyvaus ir abiejų valstybių gynybos ministrai. Per susitikimą numatoma pasirašyti susitarimą ir patvirtinti buvusios Sovietų Sąjungos kariuomenės išvedimo iš Lietuvos grafiką.

Pokalbis su Britanijos ambasadoriumi

Ministras pirmininkas Aleksandras Abišala trečiadienį priėmė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės nepaprastą ir įgaliojantį ambasadorių Lietuvai Michael John Peart jo prašymu.

Pasikeista nuomonėmis, kokiomis kryptimis plėtoti abiejų šalių bendradarbiavimą. Apvarstytą klausimais dėl metodinės paramos teikimo, pertvarkant Lietuvos banką, tobulinant vyriausybės aparatą, ministerijų ir žinybų valdininkų ruošimą. Premjeras pareiškė pagėdavimą, kad ekspertai, kurie atvyksta konsultuoti, Lietuvoje galėtų padirbėti ilgesnį laiką. Į šį pageidavimą bus atsižvelgta. Premjeras ir ambasadorius sutiko, kad reiktų daugiau dėmesio skirti anglų kalbos mokymui pradinėse ir vidurinėse mokyklose. Lietuvos švietimo įstaigoms šiuo reikalu bus suteikta parama.

Susitikimo metu taip pat buvo paliestos Rusijos kariuomenės greitesnio išvedimo iš Lietuvos problemos. Didžiosios Britanijos ambasadorius patikino, kad jo šalies Vyriausybė, vadovaudamasi šiuo metų Helsinkio pasitarime priimtomis nuostatomis, remia teisėtą Baltijos šalių reikalavimą greičiau ir be išlygų išvesti iš jų teritorijų svetimą kariuomenę.

Lietuva pirks laivą iš Rusijos

Vilnius, rugpjūčio 25 d. — Lietuva numato nusipirkti vieną pakrančių sargybos laivą iš Rusijos Baltijos laivyno, patvirtino Lietuvos gynybos ministras Audrius Butkevičius. Pagal Rusijos ITAR-TASS agentūros pateiktą žinią, Ministras paneigė Baltijos laivyno pareigūno anksčiau padarytą pasisakymą, kad į šią transakciją įeis

Rytų Vokietijos saugumo tarnybos dokumentų tvarkymo valstybės įgaliotinis Joachim Gauk ir teisės daktaras Hans Jorg Geiger. Juos priėmė Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojas Bronislovas Kuzmickas.

Svečiai iš Vokietijos susipažino su Aukščiausiosios Tarybos laikinosios komisijos KGB veiklai Lietuvoje tirti darbu, susitiko su jos pirmininku Baliju Gajausku, deputatais bei Lietuvos Respublikos Generaliniu prokuroru Artūru Paulausku.

Trumpos žinios

Norvegijos ūkininkų sąjunga Lietuvos ūkininkams ir šią vasarą pagelbėjo technika ir pašariniais grūdais. Norvegijos Užsienio reikalų ministerija suteikė ekonominę paramą, vežant apie 1,000 vienetų žemės ūkio technikos. Panašaus dydžio paramą Norvegijos ūkininkų sąjunga suteikė Lietuvos žemdirbiams ir praėjusiais metais.

Švedijos karalius Carl Gustaf ir karalienė Silvija su oficialiu valstybiniu vizitu lankysis Lietuvoje š.m. spalio 15-17 dienomis. (A.M.)

Problemos su kuru Lietuvoje

Vilnius, rugpjūčio 24 d. — Pirmadienį vykęs savaitinis Lietuvos vyriausybės posėdis visą dėmesį skyrė Lietuvos energetikos reikalams. Rusija jau dvi savaites nebesiunčia naftos Mažeikių rafinerijai, reikalaujama, kad Lietuva mokėtų pasaulinėms kainoms. Estija buvo pažadėjusi nupirkti iš Rusijos atsiųstą, Mažeikiuose rafinuotą kurą 20% jo paliekant Lietuvai.

Lietuvos viceministras pirmininkas Bronislovas Lubys pastebėjo, kad energijos kainos gali net penkiapagai padidėti ir kad Lietuvos valdžia turės pridėti 8,5 milijonų rublių subsidiją, net padvigubinus vartotojams nustatytas kuro kainas. Be tolinant vyriausybės aparatą, ministerijų ir žinybų valdininkų ruošimą. Premjeras pareiškė pagėdavimą, kad ekspertai, kurie atvyksta konsultuoti, Lietuvoje galėtų padirbėti ilgesnį laiką. Į šį pageidavimą bus atsižvelgta. Premjeras ir ambasadorius sutiko, kad reiktų daugiau dėmesio skirti anglų kalbos mokymui pradinėse ir vidurinėse mokyklose. Lietuvos švietimo įstaigoms šiuo reikalu bus suteikta parama.

Lietuva pirks laivą iš Rusijos

Vilnius, rugpjūčio 25 d. — Lietuva numato nusipirkti vieną pakrančių sargybos laivą iš Rusijos Baltijos laivyno, patvirtino Lietuvos gynybos ministras Audrius Butkevičius. Pagal Rusijos ITAR-TASS agentūros pateiktą žinią, Ministras paneigė Baltijos laivyno pareigūno anksčiau padarytą pasisakymą, kad į šią transakciją įeis

Abchazijos Nacionalinės gvardijos kariai Gruzijos kalėjime Suchumi mieste. Abchazijai pasiskelbus nepriklausomai nuo Gruzijos liepos mėnesį, ten vyksta kovos, Gruzijai neleidžiant jiems atsikirti.

Gruzijos kovos su Abchazijos sukilėliais

Tbilisi, Gruzija, rugpjūčio 26 d. — Sukilėliai, kovojantys už Abchazijos nepriklausomybę, ir jų sąjungininkai antradienio naktį įvykdė puolimą gruzinų kariuomenės paimto Gagra miesto, 45 mylios į šiaurę nuo Abchazijos sostinės Suchumi.

Gruzijos valdančiosios tarybos pirmininkas, buvęs Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų ministras Eduard Ševardnadze, kvietė abchazus prie derybų stalo. Rusijos prez. Boris Jelcinas taip pat ragino abi kovojančias puses prie derybų stalo, žadėdamas padėti ieškoti „civilizuoto“ sprendimo šiam konfliktui.

Vakarų Gruzijoje esančiai Abchazijai paskelbus nepriklausomybę liepos mėnesį, Gruzijos valdžia reagavo, ten pasiūdama tūkstančius kareivių, kurie ir užėmė regioninę sostinę Suchumi. Ši Gruzijos veiksmą laikydami iššūkiu, Abchazijos gimti iš Kaukazo kalnų Rusijoje, Gruzijos pasienyje, suplaukė

šimtai savanorių. Anot AP korespondento, Rusija šiam konfliktui laikosi „neutraliai“, neremdamą Abchazijos sukilėlių.

Jelcinas ir Ševardnadze numato susitikti rugsėjo 3 d. aptarti šią krizę ir numatoma, kad susitikime dalyvaus ir Abchazijos bei Šiaurinio Kaukazo atstovai, kaip pranešė ITAR-TASS žinių agentūra.

Trečiadienį, prašydamas, kad kovojančios puses susitiktų taikioms deryboms, Jelcinas patvirtino, remiąs Gruzijos suverenumą ir teritorijos integralumą. Bet Rusijos teisingumo ministras Nikolai Fyodorov Gruzijos veiksmą Abchazijoje pavadino agresija.

Gruzinių dalinių užmuše 80 sukilėlių mūšyje prie Gagra miesto, pranešė Gruzijos Vidaus ministerija. Jų žiniomis, mūšyje dalyvavo 1,500 Abchazijos sukilėlių ir jų sąjungininkų iš Šiaurinio Kaukazo.

JT rezoliucija dėl Bosnijos-Herzegovinos

New York, rugpjūčio 25 d. — Dvi dienas trukusiam pasitarime Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje dėl kritiškos padėties Bosnijoje ir Herzegovinoje Lietuvos delegacija parėmė reikalavimus siekti greito ir teisingo krizės sprendimo, praneša Lietuvos Misija Jungtiniams Tautoms.

Islamiškų šalių konferencijos iniciatyva pirmą kartą Generalinėje Asamblėjoje nuskambėjo diskusijos apie buvusios Jugoslavijos respublikų likimą. Daugiau kaip 50 šalių iš visų pasaulio regionų pasmerkę besitęsiančią serbų agresiją prieš Bosnijos-Herzegovinos, suverenios JT narės, nepriklausomybę ir teritorinį vientisumą. Ypač galingą pasibaisėjimą delegacijoms sukėlė serbų bandymai išvaryti nėsербų tautybės gyventojus iš savo okupuotų teritorijų.

daugiau Rusijos Baltijos laivyno laivų. Be to, Butkevičius informavo, kad už laivą būsią sumokėta rubliais. Lietuva jau turi mažą pakrančių gynybos tarnybą, kurioje yra vienas gelbėjimo laivas ir trys kateriai. Rusijos Baltijos laivynas turi bazę Klaipėdoje, kur bazuojami penki karo laivai.

Pabaltijy mažiau rusų kareivių, nei manyta

Jurmala, Latvija, rugpjūčio 25 d. — Pagal vėliausias Rusijos Generalinio štabo statistikas, Baltijos kraštuose yra likę mažiau buvusios Sovietų Sąjungos kareivių, negu anksčiau buvo apskaičiuota. Pagal šias statistikas, kurios buvo pristatytos pereinai savaitę vykusioje Baltijos Saugumo konferencijoje Jurmaloje ir įteiktos Lietuvos Gynybos ministeriai Audriui Butkevičiui, nuo š.m. rugpjūčio 1 d. Baltijos kraštuose tėra likę tik truputis per 60,000 buvusios Sovietų Sąjungos kareivių. Iš to skaičiaus beveik 12,000 yra Estijoje, 28,000 Latvijoje ir apie 21,000 Lietuvoje. Šie mažesni skaičiai matyt išėjo iš to, kad nevisi kariai, baigiantys savo tarnybą, buvo pakeičiami naujais. Jei Baltijos valstybėse pasiliekančių bazės būtų pilnai apgyvendintos, būtų apie 22,000 karių Estijoje, 40,000 karių Latvijoje ir 35,000 karių Lietuvoje.

dalinti Bosnijos-Herzegovinos valstybę, raginama nepripažinti jokių teritorinių užgrobumų, ir reikalaujama nedelsiant išvesti visas svetimias karines pajėgas iš Bosnijos teritorijos. Rezoliucijos kopsponsorius sąrašė buvo Lietuva ir kitos Baltijos valstybės.

Posėdžio metu Rusijos atstovai stengėsi sušvelninti rezoliuciją Serbijos atžvilgiu, ban-

Miami, Florida, rugpjūčio 26 d. — Ketvirtis milijono žmonių vien pietinėje Floridoje liko benamiai, uraganui Andrew nusiaubus tą kraštą, ir penkiolika žmonių buvo užmušti. Manoma, kad tas skaičius pakils, pradedant tvarkyti sugriautus namus ir pastatus ir griuvėsiuose randant uraganą pagautus žmones.

Bet to krašto bėdos tik prasidėjo, susiduriant su didelėmis problemomis, visiems be namų, be maisto ir vandens, be kitų drabužių likusiems žmonėms stengiantis išvežioti visus tuos žmones. Floridos gub. Lawton Chiles, paprašęs, kad prez. Bush paskelbtų pietinę Floridą nelaimės ištikta vietove, kuriai priklauso federalinė pašalpa, atvyko į labiausiai nusiaubtus Homestead ir Florida City miestus apžiūrėti padarytos žalos.

Florida City mieste beveik 8,000 gyventojų liko be jokios pastogės. Likusieji nesugriauti vieši pastatai, kuriuose apgyvendinami nelaimės ištiktieji, visi yra per toli nuo Florida City. Daugumos jų ir automobiliai buvo sunaikinti, tad nė neturi kaip išvykti. Žinoma, nėra nei vandens, nei krautuvių. O kiti, kad ir galėtų išvažiuoti, nenori palikti savo namų griuvėsių su visais juose dar likusiais daiktai. „Šie žmonės stovyklauja be palapinių“, pasakė gubernatorius.

Labai sunku išvežioti dar likusį maistą jo reikalingiesiems, išvežiojimas nėra gerai suorganizuotas, nėra pakankamai sandėlių krauti iš kitur gausiai atvežamą maistą ir pašalpą. „Dabar, kai į kuria nors vietovę atvažiuoja sunkvežimiai su maistu, prisistato 200 žmonių, o maisto tėra tik 50-čiai; 150 žmonių supyksta. Reikia rasti sprendimą tai problemai“, sako gub. Chiles. Apie

600,000 namų dar neturi nei vandens, nei elektros ir dar gali trukti kelias savaites šiuos patarnavimus atstatyti. Dade apskrities pašalpos direktorė Kate Hale praneša, kad dar 39,000 žmonių tebėra viešo pastogėse. Visi viešbučių kambariai užimti be namų likusių žmonių ir į Floridą atvykusių šalpos darbuotojų, statybininkų, apdraudus imonių darbuotojų ir kito personalo, padedančio žmonėms išsikaupti ir atsistatyti.

Prez. George Bush pranešė, kad leidžia panaudoti 10 mil. dol. federalinių lėšų sukurti 5,000 trumpalaikių darbų atstatyti pietinę Floridą. Be to, dar 57 mil. dol. paskirti be palūkanų paskoloms namų ir imonių atstatymui.

Floridos Nacionalinė Gvardija patruliuoja gatves, kad nebūtų plėšimo. Dešimt asmenų buvo suareštuoti už plėšimą ir 200 už nesilaikymą įsakymu nevaikščioti po gatves tarp saulėlydžio iki saulėtekio.

Prez. Bush, atvykęs apžiūrėti čia padarytos žalos, kaip buvo nuykęs ir į pietinę Floridą, pranešė, kad federalinė valdžia šiai vietovei skirsianti 77 mil. dol. pašalpai ir 10 mil. dol. miestų valymo ir atstatymo darbams.

Louisianoje uraganas padarė mažiau žalos, negu Floridoje. Tuo tarpu Louisianos nelaimės pagalbos tarnyba dar negali apskaičiuoti, kiek žmonių liko benamiai. Uraganas, lėkdamas jūroje išbėgęs pasiekė 140 mylių per valandą greičio vėją ir pasiekė Morgan City 1 val. ryto. Vėlai trečiadienį, sausdamas žeme, uraganas aprimo ir keliavo į šiaurvakarius, jau pavadintas tropine depresija, su vėjais tik 38 mylių per valandą greičiu.

Audros paliestose apylinkėse 44,132 buvo surinkti ir apie 100 slėptuvių antradienio vakarą ir trečiadienio popietę jau sugrįžo į savo namus. Tūkstančiai kitų buvo pasilikę prie savo namų per audrą ir liko sveiki.

600,000 namų dar neturi nei vandens, nei elektros ir dar gali trukti kelias savaites šiuos patarnavimus atstatyti.

Dade apskrities pašalpos direktorė Kate Hale praneša, kad dar 39,000 žmonių tebėra viešo pastogėse. Visi viešbučių kambariai užimti be namų likusių žmonių ir į Floridą atvykusių šalpos darbuotojų, statybininkų, apdraudus imonių darbuotojų ir kito personalo, padedančio žmonėms išsikaupti ir atsistatyti.

Prez. George Bush pranešė, kad leidžia panaudoti 10 mil. dol. federalinių lėšų sukurti 5,000 trumpalaikių darbų atstatyti pietinę Floridą. Be to, dar 57 mil. dol. paskirti be palūkanų paskoloms namų ir imonių atstatymui.

Floridos Nacionalinė Gvardija patruliuoja gatves, kad nebūtų plėšimo. Dešimt asmenų buvo suareštuoti už plėšimą ir 200 už nesilaikymą įsakymu nevaikščioti po gatves tarp saulėlydžio iki saulėtekio.

Uraganas Louisianoje

Morgan City, Louisiana, rugpjūčio 26 d. — Nusiaubdamas pietines Louisianos centrinę dalį, uraganas Andrew užmušė du žmones, sužeidė 30, ir paliko 100,000 žmonių be elektros. Iš užmuštųjų, vienas žmogus mirė nuo širdies priepuolio slėptuvėje audros metu, kitas buvo rastas negyvas po savo namo griuvėsiais. Daugumas žmonių evakavo, kaip jiems buvo įsakyta.

Prez. Bush, atvykęs apžiūrėti čia padarytos žalos, kaip buvo nuykęs ir į pietinę Floridą, pranešė, kad federalinė valdžia šiai vietovei skirsianti 77 mil. dol. pašalpai ir 10 mil. dol. miestų valymo ir atstatymo darbams.

Louisianoje uraganas padarė mažiau žalos, negu Floridoje. Tuo tarpu Louisianos nelaimės pagalbos tarnyba dar negali apskaičiuoti, kiek žmonių liko benamiai. Uraganas, lėkdamas jūroje išbėgęs pasiekė 140 mylių per valandą greičio vėją ir pasiekė Morgan City 1 val. ryto. Vėlai trečiadienį, sausdamas žeme, uraganas aprimo ir keliavo į šiaurvakarius, jau pavadintas tropine depresija, su vėjais tik 38 mylių per valandą greičiu.

Audros paliestose apylinkėse 44,132 buvo surinkti ir apie 100 slėptuvių antradienio vakarą ir trečiadienio popietę jau sugrįžo į savo namus. Tūkstančiai kitų buvo pasilikę prie savo namų per audrą ir liko sveiki.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 28 d.: Šv. Augustinas, Steigvilė, Tarvilas.
Rugpjūčio 29 d.: Šv. Jono Krikštytojo nukankinimas, Ipatijus, Sabina, Adolfas, Barvydas, Gaudvydė.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:11, leidžiasi 7:33. Temperatūra dieną 75 F (24 C), naktį 51 F (10 C), debesuota, gali palnyti.

Policininkas su šunimi Floridos Everglades vietovėje ieško lavonų darbininkų stovyklos griuvėsiuose. Uraganui Andrew nusiaubus pietinę Floridą 250,000 žmonių liko be pastogės, nesiseka visiems greitai išvežioti maistą, vandenį ir kitokius reikmenis.

SPORTO APŽVALGA

Futbolas Chicagoje

„LITUANICA“ PIRMAUJA

Kad „Lituania-Liths“ futbolo klubo komanda Metropolitan lygos major divizione pavasario rato pirmenybėse užėmė pirmąją vietą, daugelį gerokai nustebino. Tos lygos korespondentui net žodžių pritrūko. Net ir neigiamų. Mes, žinoma, džiaugiamės ir sveikiname „Liths“. Bet kas tie mes, taip ir lieka neaišku: ar tai tik keli individai, ar ir Lietuvos Bendruomenės koks padalinys? Kol sekasi, gal ir ne taip svarbu.

Susipažinkime su galutine pavasario rato lentele:

Klubo vardas	Ivarčių sant.	Taškai
„Lituania“	12:5	12
„United Serbs“	13:7	11
Lenkų „Eagles“	13:10	11
Vokiečių „Green-White“	9:7	11
Chicago „Pegasus“	16:12	10
Čekų „Sparta“	13:12	10
Italų „Maroons“	13:16	8
Vokiečių „Schwaben“	10:13	8
Lenkų „Royal Wawel“	8:14	6
Wauconda „Chiefs“	4:15	3

Sekmadienį prieš „Chiefs“

Pirmąsias rungtynes „Liths“ veteranai praėjusį šeštadienį prieš graikų „Hellenic“ laimėjo rezultatu 3:1.

J.J.

GRĮŽO LIETUVOS OLIMPIEČIAI

Apie Lietuvos sportininkų, dalyvavusių Barcelonos olimpiadoje, rugpjūčio 10 diena grįžimą į Vilnių „Lietuvos aidas“ rugpjūčio 11 d. laidoje Tomas Srebalius pateikia tokia žinutė: „Vakar vakare Vilniaus aerouostas buvo panašus į stadioną po vietinės komandos pergalės. „Kelias valandas laukė vėluojančio lėktuvo sporto mylėtojai, olimpiečių giminės ir artimieji. Pagaliau pusę aštuonių mėlynai baltas Estijos oro linijų lėktuvas pasirodė Vilniaus padangėje. Olimpiečių pasveikinti atvyko anksčiau grįžęs AT pirmininkas V. Landsbergis. Jis pirmas žengė prie trapo, AT apsaugos vyrai vos įstengė laikyti minią. Sunku apsakyti ovacijas, kilusias pasirodžius aukso medalio laimėtojui Romui Ubartui. Jam ir Lietuvos krepšinio rinktinės treneriui V. Garastui buvo uždėti azuolo lapų vainikai. Žmonės, kaip ir visomis didelėmis džiaugsmo ar skausmo akimirkomis, skandavo: Lietuva, Lietuva.“

„Vakar įvyko sportininkų spaudos konferencija“.

Iš Barcelonos grįžę Lietuvos olimpiečiai Vilniaus aerodrome.

Nuotr. Rimanto Jankausko

AUKSINIS DISKO SKRYDIS

Pirmas iš nepriklausomos Lietuvos sportininkų olimpinį aukso medalį laimėjo disko metikas ROMAS UBARTAS.

Tai įvyko rugpjūčio 5 dienos vakarą olimpiniam Barcelonos stadione ant Monjuico kalno. Iš garbės svečių ložės tos dienos varžybas kartu su 6490 žiūrovų ir Tarptautinio olimpinio komiteto prezidentu Juanu Antonio Samaranchu stebėjo D. Britanijos premjeras Johnas Majoras, Šveicarijos ir Džibučio prezidentai, Ispanijos ir Katalonijos ministras ir karališka aukštumėnė iš Švedijos, Danijos, D. Britanijos, Liuksemburgo ir Monako.

Specialiai pasižiūrėti disko metimo varžybų atvyko Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis su žmona, tą dieną atskridę į Barceloną Ispanijos karaliaus kvietimu. Tuoj po to, kai dopingo kontrolieriai paleido Romą Ubartą, konstatavę, kad viskas tvarkoje, stadiono kuluaruose Vytautas Landsbergis pasveikino Lietuvos olimpinį čempioną.

1986 m. Romas Ubartas tapo Europos čempionu (67,08), 1988 – olimpinio žaidynių vicečempionu (67,48). Jo prieš ketverių metų Smalininkuose pasiektas Lietuvos rekordas – 70,06 m. Bet dabar pats brangiausias jam yra Barcelonos rezultatas – 65 metrai 12 centimetrų. Pasiekti juos reikėjo ne tik sveikatos, metimo technikos. Pasaulio čempionui vokiečiui Larsui Riedeliui šito gero irgi ne trūkstama, bet jis suklupo jau per atrankos varžybas. Jo olimpinės viltys sudužo į šipulius, kai diskas tepasiekė 59,98 cm. Jis susirinko savo daiktus ir, slėpdamas akis, skubiai išvažiavo iš stadiono į olimpinį kaimelį.

Sveikatos ir metimo technikos, ko gero, netrūkstama ir Vaclovui Kidykui. Bet ir jam olimpinės žaidynės pasibaigė ties atrankos barjeru – 59,96 m. Jis pamojavo ranka diskui, tarytum su juo koketuoję, o diskas mėgsta rimtą šneką. Romas Ubartas jau tada, rugpjūčio 3 dieną, parodė, kad į Barceloną nejuokauti atvažiuo

ir, pasak jo paties, „ramiai“ pasiekė geriausią rezultatą – 66,08 m. Seulo olimpinis čempionas ir pasaulio rekordininkas vokiečių Jurgenas Schultas tąkart numetė 63,46 m. rumunas Costerl Grasu – 63,06. Bet tai dar ne daug reiškė.

Finalo dieną viskas prasidėjo iš naujo. Visi dvylika finalininkų turėjo po 6 bandymus. Visiems vienodai švietė saulė, buvo karšta (27 laipsniai) ir tvanku (oro drėgnumas 76 proc.). Visi norėjo laimėti. Pergalių skoni geriausiai žinojo Jurgenas Schultas, 1988-1989 metais apskritai nepalaimėjęs niekam. Romo Ubarto viennemis, jiedu net tą patį mėnesį gimė - gegužės.

Aukštas (193 cm), tvirtas (110 kg), savim pasitikintis vokiečių iškart griebė jautį už ragų – 64,26 m pirmu metu. Dar aukštesnis (196) ir drūtesnis Sandovalis Moya iš Kubos mostelėjo 64,12. Mūsų žuobas (202 cm, 123 kg) turėjo tenkinantį kukliu 60,90. Tai buvo tik šeštas rezultatas. „Jaučiasi bjauriai,“ pasakojo paskui Ubartas. – Nuo pat ryto skaudėjo galvą“. O numalšint skausmą tabletėmis - rizikinga dėl dopingo kontrolės.

Iš toli skausmo nematyti. Spaudos vietos stadione tolakai nuo disko metimo rato, aptvertos vielos tvora. Tas ratas - kitoje stadiono pusėje. Nematyti skausmo ir monitoriuose. Bet čia galėjai matyti, kaip Romas kandžiojo lūpą, kaip kaupiasi prieš kiekvieną metimą, tarytum atsisveikindamas su triukšmingu stadiono pasauliu. Aplink vyko bėgimo varžybos, suoliavio desimtkovininkai, del teisės šokinėti finale varžėsi suolininkai ir toli. Žiūrovai užė, gaudė, „bangavo“... Atrodė, tarpais visai pamiršę disko vyrus, kurie dirbo savo darbą.

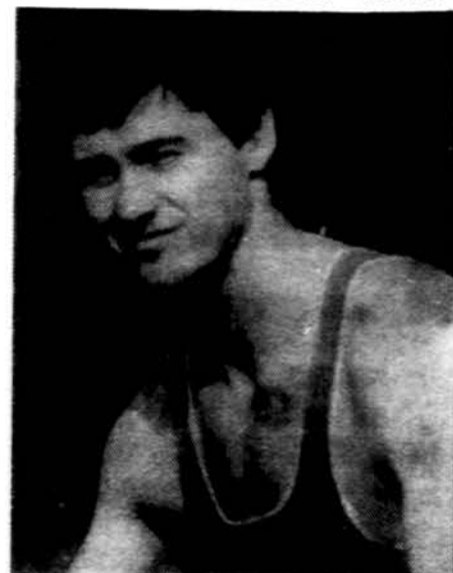
Romas išstūmė Jurgena Schultą iš pirmos eilės trečiu metu - 64,36. Vokietis, leides sau pakoketuoti prieš televizijos kameras (pridėjo pirštą prie lūpų - tss, tuoj są visus nuraaminsiu), penktu metu vėl išsiveržė į priekį - 64,94. Romas: „Tada pagalvojau: nejaugi skęstu? Supykau. Ant savęs, žinoma“. Ir... Diskas lėkė vibrudamas, paplazdomis. „Nege-rai pasukau. Nenutaukiau“. Bet idėta jėga nunešė įrankį 65,12! Stadionas plojo. Šeštą kartą įėjęs į sektorių, pasaulio rekordininkas nieko didesnio nepasiekė, visi kiti - taip pat. Kai Romas paskutinį sykį paėmė diską, visi žinojo: mesti eina olimpinis čempionas. Jis pats tai taip pat žinojo. Metė šypsdamasis. „Net pagalvojau: kaip šveišiu jį dabar per tvorą. Bet susilaikiau“.

Stadiono didžiajam ekrane pergalingas Romo metimas buvo pakartotas net kelis kartus. Jo pagrindiniai varžovai taip pat parodyti stambiu planu. Mes gi pažūrėkime jų metimų serijas ištaisai.

Romas Ubartas - 60.90; 62.64; 64.36; X; 65.12; 65.12. Jurgenas Schultas - 64.26;

63.54; 63.84; 63.38; 64.94; 63.08. Roberto Moya - 64.12; X; X; 62.72; X; 62.02.

Ketvirtą vietą užėmė rumunas Costelis Grasu - 62.86, penktą - vengras Attila Horvathas - 62.82, šeštą - kubietis Jimenezas Martinezas - 62.64.

Romas Ubartas

Romas Ubartas: „Su Jurgenu Schultu varžytis vienuomet sunku. Ne todėl, kad jis pasaulio rekordininkas ir Seulo olimpinis čempionas, bet todėl, kad jis per didžiausias varžybas paprastai yra geriausias sportinės formos. Šiandien aš buvau geriau pasirengęs psichologiškai, todėl laimėjau. Aš buvau pasiruošęs numesti 67-68 metrus ir galvoju, kad tiek užteks pergalei. Bet tie galvos skausmai vos visko nesumašė.“

Jurgenas Schultas, susinervinęs, sprendžiant iš to, kad per spaudos konferenciją girebėsi cigaretės: „Mano priešstartinės mintys sukosi apie Romą Ubartą, kaip vieną iš favoritų. Aš esu laimėjęs daug kartų ir prieš kitus finalininkus. Žinojau, kad turiu gerą šansą antrą kartą tapti olimpinio čempionu. Bet Ubarto nervai buvo plieniniai. O sektorius – slidus, bet visiems slidus nevienodai.“

Roberto Moya: „Aš mečiau taip, kaip tiktai galėjau. Esu patenkintas ir laimingas, kad laimėjau bronzos medalį.“

Ten pat prie sektoriaus Romą Ubartą pasveikino ieties metikas iš JAV Tomas Pukštys, kurį olimpinis čempionas, atsakydamas į JAV žurnalisto klausimą, pavadino labai geru žmogum: „Jis padėjo man beveik pusantro mėnesio pasitreniuoti Amerikoje ir nori vieniems padėti“. Ten pat prie sektoriaus Romas paėmė iš savo gerbėjų Lietuvos vėliavą ir, žiūrovų sveikinamas, mojavo ją, tokia pačia, kokia plazdėjo Medininkų pasienio vyrai... Barcelona ją taip pat nuo tų laikų prisimena.

– Tai ne mano vieno medalis, – kalbėjo Romas tą atmintingą vakarą Barcelonoje. – Vienas są būčiau nieko nepadaręs, be galo daug padėjo treneris Vytautas Jaras, žmona. Šį sezoną visą laiką jaučiau Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidento ir generalinio sekretoriaus paramą. Tomą Pukštį jau minėjai. Aš laimingas, kad galėjau nudžiuginti visus, kas man linkėjo ir linki gero. Kažkas iš užsienio paklausė: kaip Jus sutiks Lietuva? „Nežinau, gal pasveikins“, – sukėlė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: 80.00. Foreign countries \$90.00. Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pasto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesuunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytuvo adreso, gavus iš jo mokesčių, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto			
	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida U.S.A. dol.) savaitinis	\$50	\$30	\$25

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisyso savo nuožūra. Nesnaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

geraširdišką juoką Romas. Bet medalio tą vakarą jis dar neturėjo. Disko metimų apdovanojimo ceremonija įvyko vakar, liepos 6 dieną 18 val.40 min. Lietuvos laiku prieš centrinę Barcelonos olimpinio stadiono tribūną. Ant aukščiausio iš trijų specialiųjų stiebų buvo iškelta Lietuvos vėliava. visi atsisėjo, kai Romo Ubarto garbei buvo grojamas Lietuvos himnas. „Lietuva, Tėvyne mūsų“ olimpiniai stadionai dar niekuomet nebuvo girdėję.

Roma Grinbergienė
„Lietuvos Aidas“

DR. DOMAS LAMPUS
Praktika su
Dr. McElligott ir Dr. Adams
VIDAUS IR PLAUČIŲ LIGOS
15300 West Ave., Orland Park
708-349-8100
10 W. Martin, Naperville
708-355-8776
Valandos pagal susitarimą
Nakties metu tel.: 708-857-8363

Kab. tel. (1-312) 585-0348;
Rez. (1-312) 779-8533
DR. FRANCIS MAŽEIKA
GDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. (1-312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL. 60629
Tel. (1-312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
PETER STECY, M.D.
Y. CHRISTOPHER CHIU, M.D.
CESAR J. HERRERA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINES LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (1-312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GDYTOJAS
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (1-312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ktv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (1-312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽANAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (1-312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center.
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 1-708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

DR. KENNETH J. YERKES
DR. MAGDALEN BELICKAS
DANTŲ GDYTOJAI
Pensilvanikams nuolaida
4007 W. 59 St.
Tel. (312) 735-5556
507 S. Gilbert, LaGrange, IL.
Tel. (708) 352-4487

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – širdies, plaučių, kraujų
spaudimo, artrito ir cukrtaus ligos.
Sąskaitas siunčiame tiesiog į Medicare
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. (1-312) 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Kab. (1-312) 733-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581
DR. E. DECKYS
GDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR
EMOCINES LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p. - 7 v.v., antrd. 12:30-3 v.p.p.
trečd. uždarytas, ketvd. 1-3 v.p.p., penkd.
ir šešt. 9 v.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
1-312) 778-6989 arba (1-312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
IŠSIPLĖTUSIŲ KOJŲ VENŲ
IR ŽAIZDŲ GDYMAS
ODOS AUGLIŲ IR KOSMETINĖ
CHIRURGIJA

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujų ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road.
Tel. (1-312) 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Pirm., antr., penkt. 12-3 v.p.p., ketv. 2-7 v.v.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55 St., Chicago, IL.
Tel. (1-312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago
312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2606
Valandos pagal susitarimą
Vakaris ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
(1-312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Pavasario rato meistariai LFK „Lituania“ – „Liths“. Iš k. stovi – Gediminas Bielskus – gen. menadžeris, Virgis Marčinskas, Dave Adams, Albertas Glavinskas – pirmininkas, Gytis Kavaliauskas, Rolandas Siniakovas, Virgis Žuromskas, John Courtney, Jonas Putna ir treneris coach Don Brando. Klūpo – Toni Maestre, Paul Masnjak, Rolandas Urbonavičius, Tomas Žukauskas ir Giedrius Grigas. Trūksta Aivaro ir Artūro Savukynų.

Nuotr. Zigmo Degučio

PROTESTUOTI AR NEPROTESTUOTI?

Anglijoje leidžiamame medicinos žurnale neseniai buvo parašyta, kad mokslininkai po ilgų metų tyrinėjimo atrado naują metodą, padėsiantį atpažinti, kurie žmonės pradeda sirgti Alzheimerio liga, šiai ligai vos prasidėjus. Tikima, kad, ligą atradus patįjose jos pradžioje, bus lengviau kovoti su simptomais, o gal ir visiškai juos sustabdyti. Amerikoje Alzheimerio liga suserga nuo 5 iki 10% žmonių, perkopusių 65 metus amžiaus.

North Carolinos universitetas šiomis dienomis paskelbė žinią apie specialiai genetikos tyrimo laboratorijose išaugintų pelių veislę, labai tinkančią ir naudingą, tyrinėjant Cystic Fibrosis ligą. Šia liga kasmet susergera apie 1,400 jaunų žmonių, o Amerikoje dabar ją serga daugiau kaip 30,000. Pusė to skaičiaus ligonių mirs, nesulaukę net 30 metų amžiaus.

Californijos universitete jau kelinti metai atliekami tyrimai su nuodingais vorais ir vabzdžiais, tikintais atrasti vaistus, kurie padėtų nervinių sutrikimų ligomis sergantiems.

Chicagos universiteto mokslininkai tyrinėja vandens gyvius (driežus, varles ir kitus), kurių regėjimo nervai vėl atauga po didelio sužeidimo. Jie išvengia visiško apakimo net tuomet, kai nervas nutrūkimas ar nupjaunamas. Jeigu mokslininkams pavyktų išskirti specialias hormonus ar medžiagas, kurios ataugina pažeistus regėjimo nervus, galbūt jas būtų galima pritaikyti aklių žmonių gydymui, ypač netekusių regėjimo stadijos nelaimės metu.

Tai tik kelios žinutės iš mokslinių tyrinėjimų pasaulio, netikėtai pasitaikančios spaudoje. Iš tikrųjų panašių žinių galima beveik kasdien užtikti ne tik specialiuose medicinos ar kitokių mokslų žurnaluose, bet ir kasdieniniuose laikraščiuose.

Amerikos ir viso pasaulio laboratorijose nuolat vyksta tyrinėjimai. Jie atliekami ne tik universitetų ligoninėse ir klinikose, bet ir vaistų kompanijų bei kosmetikos reikmenų laboratorijose. Beveik be išimties pirminiai naujų vaistų, gydymo metodų, net produktų ieškojimo tyrinėjimai atliekami su gyvuliukais ar kitais gyvūnais, dažniausiai pelėmis, baltosiomis žiurkėmis, marių kiaučiomis, bet taip pat su šunimis, katėmis, beždžionėmis, kiaulėmis ir kitais.

Galima teigti, kad už kiekvieną medicinos procedūrą patobulinimą, vaistų atradimą, kasdien vartojamą namų apyvokos ar kosmetikos produktą savo gyvybėms turėjo užmokėti daug mažųjų Viešpaties tvarinių. Tai labai nemaloni tiesa, apie kurią daugelis vartotojų stengiasi negalvoti, o kiti praleidžia daug laiko kaip tik besistengdami rasti būdus tyrinėjimams sustabdyti.

Amerikos visuomenė šiuo atveju yra pasiskirsčiusi į du frontus. Vieni visiškai sutinka su gyvuliukų naudojimu būtinoms tyrinėjimams, nes be jų nebūtų imanomas joks progresas, kiti griežtai prieštarauja prieš bet kokios gyvybės naudojimą laboratorijose, tvirtindami, kad gyvuliai traktuojami per daug žiauriai ir daug bandymų atliekami visai be reikalo. Žinoma, prieš žiaurumą ar bereikalingą kanikinimą yra nusistatę ir tie, kurie šiaip nesipriešina tyrinėjimams su gyvuliukais.

Be abejo, tiesa yra ir pirmųjų, ir antrųjų pusėje. Pastaraisiais

dešimtmečiais vis didesnis dėmesys kreipiamas į žmogaus atliekamą gyvosios ir negyvosios gamtos piktnaudžiumą. Žodžiai: ekologija, gamtosauga, taršos sumažinimas, gaminių įpakavimų perdirbimas ir kiti, vis dažniau skverbiasi į gyventojų kasdieninį žodyną. Gamtos saugos idėja jau prigijusi eilinio piliečio sąmonėje, ir kiekvienas bent pagalvoja, kad žemės išteklių nėra neišsemiami, kad mums duota tik ši viena planeta, kurią subjauroje, turėsime tame šiukšlyne ir egzistuoti. Tuo pačiu auge pagarba ir užuojauta visoms gamtos apraiškoms. Žmonės dar vis yra labai žiaurūs ir neatlaidūs vieni kitiems, bet kenčiantiems gyvūnams nesunkiai atsiranda užtarėjų ir globėjų. Iš tikrųjų kartais atrodo, kad žmonės mieliau globoja benami, alkaną šunį, rastą užpakalinėje gatvelėje, negu benamį varguolį, drebantį nuo šalčio tarpnamėje.

Todėl ir laboratorijų atliekami bandymai bei tyrinėjimai susilaukia ne tik aštrios kritikos, bet ir kraštutinių veiksmų. Vis dažniau pasitaiko, kad gyvuliukų užtarėjų grupelės užpuola net rimtas tyrimo įstaigas, išmėto, sugadina vykdomus eksperimentus ir išleidžia iš narvų ten laikomą gyvūniją. Toks neapgalvotas vandalizmas kartais padaro neatitaisomas žalos, sunaikindamas ilgų metų darbo rezultatus. Geradariai nepasitarinauja ir gyvuliukams, kurie nepažįsta gyvenimo už narvo sienų ir nemoka savarankiškai pasirūpinti maistu. Be to, kai kurie yra užkrėsti įvairių ligų bakterijomis, ir jų likimas būna dar skaudesnis, negu tyrinėjimų metu laboratorijose.

Net ir labai užjausdami laboratorijų aukas, žmonės negali pateisinti mokslinių tyrimų sunaikinimo, nes tai lyg iškirpimas dėmės, kad staltiesė liktų švari. Tyrinėjimų svarbą noroms nenoroms pripažįsta visi, nes niekad nežino, kai jų rezultatai teks ir patiems pasinaudoti.

Be laboratorinių tyrimų su gyvuliukais šiandien medicina galbūt turėtų pasitenkinti žolinių arbatėlių, dielių ir kitų primityvių priemonių metodais. Mes operacijų širdies persodinimo operacijų sėkmingumu, nutrauktų pirštų ar rankų pri gydymu, bausių apdegimų išgydymu ir kitais medicinos stebuklais, apie kuriuos net sapnuote nebuvo sapnuota prieš pusšimtį metų, o šiandien visa tai beveik kasdieniška.

Ieškant „aukso vidurio“ tarp beatodairiško gyvosios gamtos prieknaudojimo laboratorijose ir aklo visuotinio protesto, galima rasti ir kompromisų. Reikia sutikti, kad pirminiai eksperimentai, mėginant naujus vaistus ar operacijos metodus, jokiū būdu negali būti atliekami kompiuteriais, braižiniais, žodžiais popieriaus lape. Jiems reikalingas gyvas organizmas. Taip pat negalima neigti, kad mažieji mūsų planetos gyvūnai jaučia skausmą, baimę. Jeigu jau jie turi tarnauti žmonijos gerovei, paaukodami savo sveikatą ir gyvybę, tai bent reikia veikti humaniškesniu būdu, apsaugant nuo bereikalingos kančios. Didieji pasaulio žmonės – ir šventieji – kaip tik pasižymėjo užuojauta, pagarba net mažiausiems, nereikšmingiausiems Dievo tvariniams. Reikia tikėtis, kad ir modernieji mokslininkai supras kiekvieno širdies plakimo reikšmę, išmoks jausti pagarbą kiekvienai gyvybei, patikėtai jų rankoms ir tyrimams.

D. B.

VYRIAUSYBĖS APSAUGA BRANDUOLINIO KARO ATVEJU

Iki vadinamojo šaltojo karo pabaigos, o galbūt iki pat sovietų imperijos subyrėjimo, virš mūsų planetos kabojo branduolinio karo grėsmė. Jeigu kas drįsdavo ją užmiršti, pavoju aštriai primindavo sirenų kauksmas nustatytomis dienomis, įvairūs apsaugos prietaimai mokyklose bei įstaigose ir dažnai matomi ryškūs ženklai ant pastatų sienų, koridoriuose, požeminių susisiekimo priemonių stotyse. Ženkliai reikė, kad toje vietoje gyventojai turėtų slėptis oro pavojaus atveju.

Negana to, kasdien buvo propaguojama slėptuvių statyba ir duodamos instrukcijos, kaip slėptuvę įruošti, ką joje laikyti, kada į ją bėgti. Šis nuolatinis grėsmingo likimo priminimas buvo beveik visuotinis 1950-tajame ir 1960-tajame dešimtmetyje. Vėliau jis kiek atslūgo, o šiandien toks gyvenimas po jodu nuolatinio pavojaus debesiu atrodo beveik absurdiškas. Net ir didžiulius politinių įtampų metu retas tikėjosi išlikti po atominio karo. Tikės apsaugos priemonės buvo tik raminanti iliuzija.

Rūpestis vyriausybės ir kultūrinių vertybių apsauga

Jeigu eiliniai krašto piliečiai buvo raginami ruošti slėptuves ir jose slėptis oro pavojaus metu, ką bekalbėti apie vyriausybės įstaigų personalo ar kultūrinių vertybių apsaugą. Ji buvo organizuojama valstybiniu mastu, o jos įgyvendinimui išleidi milijonai dolerių. Tuo laiku visi šie pasiruošimai buvo laikomi didžiausioje paslapyje, bet dabar jau viešai kalbama ir rašoma apie slėptuves ir planus užtikrinti vyriausybės tęstinumą branduolinio karo atveju. Anuomet tai buvo gyvybinės svarbos dalykai, o dabar – lengvo pasiskaitymo medžiaga. Planai apsaugoti valstybės vadus ir kitus svarbius žmones bei įstaigas buvo pradėti ruošti 1950 metų pradžioje, o labiausiai suintensyvojo prez. Dwight Eisenhowerio prezidentavimo laikais. Apsaugos planai suformavo ne tik platų tinklą slėptuvių, į kurias pavojaus atveju būtų skubiai pervežtas prezidentas ir vyriausybė, bet iš jų išaugo didžiausia biurokratizmo sistema, koordinavusi tu planų vykdymą.

Specialiai paruošti helikopteriu daliniai buvo kiekvienu momentu pasirėngę nusileisti prie Baltųjų Rūmų durų, iš-

DANUTĖ BINDOKIENĖ

gelbėti prezidentą ir jį nukraidinginti ir slėptuves. Visi svarbieji vyriausybės nariai buvo sekami 24 valandas, kad, reikalui iškilus, būtų galima juos surinkti ir apsaugoti. Helikopteriai buvo išdėstyti strateginėse vietovėse, kad vienas kitas vis tiek spėtų savo misiją atlikti net didžiausio pavojaus ar maišaties metu. Šie nuolatiniai „angelai sargai“ buvo paruošti ne tik Eisenhowerio prezidentavimo metais, bet taip pat esant prezidentui John F. Kennedy, Lyndon Johnson ir Richard Nixon.

Vyriausybės nariams buvo skirtos šios vietovės: didžiulis požeminis kompleksas, praminatas „Požemių Pentagonu“, Raven Rock, netoli Gettysburgo, PA, arba Mount Weather slėptuvės prie Berryville, W. Virginia.

Mt. Weather slėptuvėse buvo įruošta ir televizijos stotis, iš kurios prezidentas prabiltų ir tauta po branduolinio užpuolimo, jeigu, žinoma, dar būtų likę besiklausančių...

Kaip kruopščiai buvo suplanuotos pagrindinės požemio slėptuvės Mt. Weather vietoje, galime spręsti ir iš šių detalių. Slėptuvėse galėjo tilpti keli tūkstančiai žmonių. Jos buvo aprūpinamos ligonine, karine apsauga, psichiatrine pagalba, jeigu kas nors „surbūtų“ įtampoms metu, net krematoriumu, kad nereikėtų rizikuoti dėl mirusiųjų laidojimo. Tik prezidentas ir kai kurie Vyriausiojo teismo teisėjai turėjo atskiras patalpas. Visiems kitiems reikėjo pasitenkinti bendromis salėmis. Slėptuvės, įkastos giliai į kalno uolienas, užėmė 200,000 kv. pėdų plotą, jų durys buvo metalinės, 6 pėdų storumo. Į vidų įeiti galėjo tik su specialiais leidimais. Be leidimo nebūvo priimami net viduje esančiųjų šeimos nariai. Bombų detektoriu patalpoje buvo sekamas visas kraštas, ir tuoj žinoma, į kurią vietovę pataikė priešas. Kalno viršūnėje specialūs radaro ir fotografavimo aparatai tikrino apylinkės saugumą.

Apsaugos karo atveju buvo numatyta ne tik aukščiausiems vyriausybės slouksniams, bet ir kitoms valstybinėms įstaigoms. Jos suskirstytos pagal svarbumą, ir kiekvienai paruošti ilgiausi taisyklių sąrašai. Vienas svarbiausių uždavinių

buvo krašto ekonomijos išgelbėjimas po bombardavimo. Federalinių rezervų taryba turėjo savo slėptuves prie Culpeper, Va, kuriose buvo sukrauti milžiniški piniginių atsargų kiekiai. Slėptuves tebe naudojo iki 1980-mečio departamentas.

Žemė ūkio departamentas buvo sudaręs planus gyventojų maisto normavimui po užpuolimo, skirdamas vienam žmogui apie 2,500 kalorijų dienai. Kelių administracija, pašto įstaigos, būtų aprūpinimo įstaigos, skysto kuro tiekimo bendrovės buvo numatiusios veiklos sritis ir pasirūpinusios savo pagrindinio personalo apsauga. Buvo planuojama, kad valstybės vidaus tvarka visiškai nesubyrėtų, neišviespatautų anarchija, kai reikės kovoti su pašaliniais priešais.

Kiek arti prieita prie bedugnės krašto

Kai 1962 m. buvo nužudytas prez. John F. Kennedy, požeminės slėptuvės buvo pasiruošusios tuoj vykdyti vyriausybės apsaugos planus, tačiau pavojaus praėjo ir ju nereikėjo. Tik vieną kartą visa apsaugos sistema buvo visiškai įjungta. Tai buvo 1965 m. rudenį, kai dėl nežinomų priežasčių įvyko masinis elektros laidų sugedimas, užtemdęs visą šiaurės rytų valstybės dalį. Buvo spėliojama, kad aptemdytu pasinaudos sovietai ir bombarduos strateginius JAV taikinius.

Amerikos gyventojai, bent porą dešimčių metų nuolat girdėdami apie galimą branduolinio karo pavojų, pradėjo ir reikalą žiūrėti gana skeptiškai ir vis labiau netikėti perspėjimais. Tikrasis pavojus buvo slepiamas, kad nekiltų panika, todėl žmonės jautėsi palyginti saugūs. Tačiau pavojaus būtų amerikietis lakūnas B. Gallagher sėdėjo prie savo bombonešio vairo, pasiruošęs kiekvienu momentu pakilti iš Anglijos Bentwater karinio aerodromo. Jo taikiny – vienas Suomijos aerodromas, kurį sovietai būtų naudoję konflikto metu. Tereikėjo trumpo įsakymo, ir branduolinis karas būtų prasidėjęs. Tokių ir panašių atvejų buvo nemažai.

Kremlius ir keli kiti svarbieji pastatai Maskvoje yra iki šiol sujungti požeminio traukinio tunelių sistema, vedančia apie 6 mylias už Maskvos, kur įruošta būtų naudoję konflikto metu. Tereikėjo trumpo įsakymo, ir branduolinis karas būtų prasidėjęs. Tokių ir panašių atvejų buvo nemažai.

Ir sovietai rūpinosi savųjų apsauga

Tačiau visų tų prabangių ir kruopščių pasiruošimų niekada nereikėjo. Ekspertų nuomone, jie buvo beveik visiškai nereikalingi, nes karo atveju užpuolimas galėjo būti toks staigus, jog niekas nespėtų išsigelbėti.

Suirus Sovietų Sąjungai, Amerikos vyriausybė vėl peržiūrė ir rūšiuoja buvusius apsaugos planus. Kai kurių bus visai atsisakyta, kiti pritaikomi taikos meto reikalavimams – paversti svarbių dokumentų sandėliais, archyvais, raštineimis. Tie, kurie planavo apsaugą ir ilgus metus rūpinosi jos įgyvendinimu, pataria nesi jausti per daug saugiai. Nors sovietų grėsmė ir išnyko, bet gali kilti nauji pavojai iš kitų pasaulio vietų. Atsarga gėdos nedaro. Kaip vienas įtakingas asmuo išsireiškė: „Tik mirusieji

pagaliau tikrai sulaukia karų pabaigos“.

Ne tik Amerika buvo susirūpinusi savo valdžios viršūnių apsauga galimo karo atveju. Rusija taip pat buvo įsirušusi nesugriaunamas slėptuves, nors, kaip paprastai, ji nesukaba atidengti visų senųjų paslapčių. Tik maži informacijų trupinėliai iškyla viešumon, bet ir iš jų galima susidaryti apytikrį vaizdą.

Kremlius ir keli kiti svarbieji pastatai Maskvoje yra iki šiol sujungti požeminio traukinio tunelių sistema, vedančia apie 6 mylias už Maskvos, kur įruošta būtų naudoję konflikto metu. Tereikėjo trumpo įsakymo, ir branduolinis karas būtų prasidėjęs. Tokių ir panašių atvejų buvo nemažai.

Mano šūkis – Lietuvos laikrodį pasukti 100 metų pirmyn – neišsipildė, laikrodis buvo sugadintas. Tačiau dabar mes parvėtikame einantį laikrodį, – atitinkamai paruoškime viską observuojantį protą.

K. Pakštas

JAV viceprezidentas Dan Quayle su žmona eina pagerbti žuvusiųjų dėl Lietuvos laisvės. Dešinėje – žvalius Lietuvos kariai.

MOTERIS SU BALTU CHALATU

Dr. KONSTANCIJA PAPROCKAITĖ-SIMAITIENĖ

43

„Mano vienintelė meilė. Prašau, nepyk! Tikek manim, kad aš neturėjau jokio tikslo tave įžeisti. Norėjau tik savo nuomonę pareikšti. Kad tikroji meilė nepripažįsta jokių varžtų. Ji įrodoma tik besąlyginu vienas kitam atsidavimu“.

„Gėdykis taip kalbėti! Juk fizinės aistros nužemina mylinčiųjų širdis. Ir padaro juos nusikaltaisiais prieš save, nusistovėjusius principus, sąžinę, religiją, tėvus...“ bandžiau jam aiškinti.

„Mano meilės šaltini“, nusijuokęs ir šelmiškai bučiuodamas man plaukus, skruostus, akis, tylut tylutėliai kodėdavo:

„Prašau nusiramink ir nedaryk tragedijos iš melodramos. Iš tikrųjų tavo naivumas, prietaravimas ir senoviškos pažėgros mane nepaprastai stebina. Atrodo, kad tu dar tebe gyveni devynioliktoje šimtmetyje, nes dvidešimtoje amžiuje žiūrėti į meilę taip, kaip aš žiūriu, yra visiškai natūralu ir realu“.

„Vis tiek su tavo dvidešimto amžiaus filosofija nesutinku. Nesvarbu, koks bebūtų šimtmetis, tačiau moralinė būtis nesikeičia. Ji pasilieka pastovi per išties amžius. Todėl su savo tokia nemoralia pažiūra į meilę, prašau tavęs, nekvaršinti man daugiau galvos. Žinok, kad likimas skaudžiai baudžia tuos, kurie sulaužo tikrą principus“.

„Gerai, brangi, jei taip nori, nekvaršinsiu“, nepatenkintu veidu sumikčiojo. „Tačiau esu tikras, kai tavo širdelė prisipildys liepsnų meilės troškimais, tu pati prisipažinsi, kad teisybė buvo mano pusėj“. Ir nukreipęs kalbą į kitą temą, bučiniais mane apipildavo. „Daktare“, tęsė ji, „pasibėgiu savo meilės ir laimės viršūnė, gyvenant dar kurį laiką pasukendusi įvairių ir paslapčių šaly. Teisingai yra sakoma, kad lašas po lašo ir akmenį pratošo. Taip ir su manimi atsitiko. Kai jis buvo tikras, kad mano meilė pasiekė kulminacinį punktą, vėl pradėjo su savo filosofija intensyviai plauti man smegenis.“

Ir vieną vakarą... Po begalinių glamonų ir pabučių man atsparumas palūžo. Aš savo principus sulaužiau. Padariau klaidingą posūki. Suklupau ir savo gyvenimą aukštyu kojom apverčiau“.

Atrodė, kad toji sopolinga žaidžia jai plėšte plėšė širdį. Jos alsavimas padažnėjo. Lūpos pradėjo virpti. Akis užplūdo ašaros. Ir ji, uždegtis rankomis veida, pradėjo balsu raudoti. Nekalbinau jos ir neraminau. Tai buvo momentas, kada turėjau ją palikti su jos mintimis vienui vieną.

Pagaliau po didelių pastangų iš susigūžimo ji atsivago. Vėl pradėjo kalbėti:

„Ir taip mūsų meilė kaip viesulas praužė, palikus man skaudžius jos „irodymo“ rezultatus. Nusivylusi iki sielos gelmių, netekusi iliuzijų ir sugriuvus brangioms viltims, pati sau kartojau: tai štai ką jis vadina dvidešimto amžiaus meile!“

Pradžioje apie pasekmes neišdrįsau jam pasakyti. Tačiau, kai buvau įžengusi į trečią nėštumo mėnesį, iš baimės nuo galvos iki kojų drebėdama, iš susijaudinimo mikčiojama, atsargiai jam priminiau.

Vos tik spėjau pasakyti, jis iš savo glėbio mane ūmai paleido. Ir lyg širšės įgeltas, vikriai nuo suoliuko pašoko. Priešais mane atsisėjo. Įrėmė rankas į klubus. Lediniu žvilgsniu pažvelgė man į akis. Iš pykčio paraudo. Ir su didžiausiu įsikarščiu, netgi užsikosėdė, ėmė mane isteriškai šaukti:

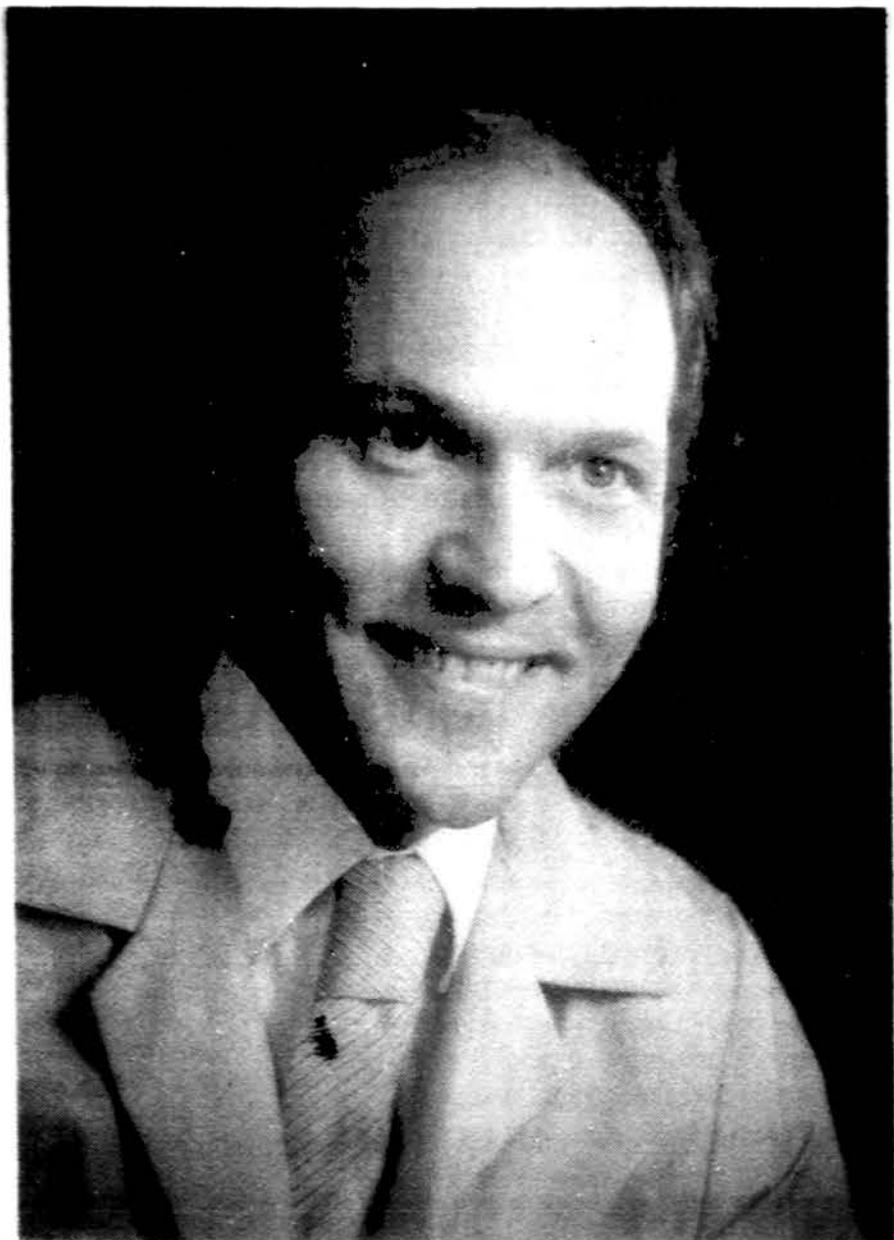
„Nekalbėk prie manęs! Nedrįsk mano gyvenimo! Nedrįsk mane šantažuoti. Pagaliau, kur gi įrodymai, kad iš manęs kūdikio lauki...“ Ir taip be galo, be krašto...

Toks jo staigus pasikeitimas ir skaudūs žodžiai ne tik mane pritrėnkė, bet ir giliai, neišpasakytai giliai nudiege man krūtinę. Pasijutau mylimo žmogaus įžeista, paniekinta, apleista. Mano nervai neišlaikė, ir aš, kaip vėjo pučiama burė, pradėjau drebėti. Netrukus apsupyliau ašarom ir beviltiškai raudojau. Gilus skausmas, apsvylimas ir ašaros taip spaudė gerklę, kad net negalėjau žodžio ištartti. Pagaliau po didelių pastangų atgavau pusiausvyrą ir prašekau:

„Sam! Sam! Kodėl tu taip ūmai pasikeitei? Iš kur pas tave žaibišku greitumu atsirado tokia man neapykanta? Kur dingto tavo pilni aistringos švelnumo žodžiai ir beprotiška dvidešimto amžiaus meilė? Kodėl tu anksčiau neparodei savo tikro veido, bet, kaip gyvatė, pasilėpė po gražiausiu žiedu, išlindai ir mane suvedžiojai? Baisiu košmaru pavertei mano gyvenimą. O dabar...? Dabar mane drabstai purvais. Niekšišku būdu stengiesi ne tik manęs atsižadėti, bet ir negarbingu keliu atsakomai atsikratyti. Nesuprantu, kaip tu galėjai taip nuostabiai greit pasikeisti? Pasidaryti tokiau arogantišku, žiauriu, bejausmiu niekšu!“

(Bus daugiau)

Dr. Tomas Kisielius

ONKOLOGAS DR. TOMAS KISIELIUS

Pasisako apie Lietuvos ligininių stovį

Turėjau progą susitikti ir pasikalbėti su Tomu Kisieliu, M.D., kuris neseniai lankėsi Lietuvoje. Dr. Tomas yra onkologas-hematologas, turi savo kliniką — „Progressive Care“, 6321 West Avondale, Chicagoje. Be jo, ten dirba trys gydytojai ir pilnas klinikinis personalas, yra Loyolos universiteto medicinos mokyklos klinikinis asociate profesorius. Taip pat yra vidaus ligų programos direktorius Loyolos studentams ir rezidentams, kurie universiteto paskirti atlikti medicinos stažuotę Resurrection ligoninėje.

Dr. Tomas maloniai sutiko pasidalinti Lietuvoje patirtais išpužiais.

— Ne per seniausiai lankėtes Lietuvoje, kur tikriausiai turėjote progą susipažinti su Lietuvos onkologais (vežio ligų specialistai), stebėti jų darbą ir pasirošimą vidaus ligų srityje.

— Lietuon vykau pakviestas Sveikatos ministerijos ir aplankiau Vilniaus onkologijos centrinę ligoninę, kurios direktorius yra dr. Konstantinas Valuckas. Kaune susipažinau su onkologijos gydytojų štabu, man buvo sudaryta progą stebėti gydymo metodus ir plačiau išsikalbėti apie vidaus ligų specialistų paruošimą ir naudojamą programą su akademinių klinikų direktorium Leonu Kondrotu ir onkologijos ligininės vyr. gydytoju S. Jarašium. Per trumpą savaitę daug patyriau ir susidariau vaizdą apie Lietuvos mediciną: gydytojų pasirošimą, pacientų priežiūrą ir pacientą, kaip žmogų. Mano manymu, studentas, užbaigęs Lietuvoje medicinos studijas, yra akademiškai pasirošęs, visiškai prilygsta Amerikoje mokslus baigusiems studentams ir gali toliau tęsti mokslą, išgijant pasirinktą specialybę. Turime čia puikų pavyzdį, kai jauni gydytojai, atvykę iš Lietuvos, išlaiko sunkius FLEX egzaminus, sėkmingai atlieka rezidentūrą įvairiose ligininėse. Nuo čia ir išsiskiria mūsų sistemos. Nepaisant, kad Lietuvoje mokslo priemonių labai trūksta, tačiau pati programa turėtų būti pakeista, pritaikant ją vakarietiškiems medicinos reikalavimams. Pvz.: Lietuvos rezidentūros programa

neturi baigiamųjų egzaminų, patvirtinančių pasirošimą, prilygstantį mūsų standartams. Patyriau, kad jau ta kryptimi bandoma eiti, parenkant mažą grupę baigusių gabesnių studentų, siekiančių vidaus ligų specialybę. Toks metodas turėtų būti pritaikomas ir kitoms medicinos šakoms, kas gali užtrukti keletą metų. Dėl to daliai vyresnio amžiaus medikų gal reikės užleisti savo turimas pozicijas jaunesniems gydytojams, nebent vyresnieji kolegose įsitrauks į naują mokymo metodą ir savo ilgų metų patirtį papildys naujom žiniomis.

Kalbant apie pacientų priežiūrą, kuri atsiremia į gydytojų pasirošimą, techninio personalo paruošimą, kaip medicinos technologai, medicinos seserys ir kt., dabar čia susiduriama su didžiuliais trūkumais: vaistų, vienkartinų — išmetamų medicinos reikmenų ir, žinoma, tinkamos tyrimams atlikti aparatūros. Tikėjime, kad vaistų problema išsprendžiama lengviausiai, nes juos galima išgyti Vakarų rinkoje. Čia daug prisidėjo ir išeivija, pasiūsdama vaistus, nors nevisada atitiko sergančiųjų reikalavimus. Lietuvos gydytojai yra labai dėkingi už vaistų siuntas, kurie tikrai pagelbėjo ambulatoriniams pacientams, tačiau norėtų gauti ir tokių vaistų, kurie pritaikomi ir naudojami sunkiai sergantiems liginiams. Pavyzdžiui: stiprūs antibiotikai, kurie pacientams yra leidžiami į venas ir taip pat kemoterapijai naudojami vaistai.

Lietuvos ligininės, nors ir turi šią tokią tyrimams atlikti aparatūrą, tačiau ji yra pasenusi, susidėvėjusi, trūksta dalių, kurių nevisuomet galima gauti ir už vakarietišką valiutą. Trūksta technologų, kurie mokėtų kai kuriuos techninius sugedimus pataisyti. Čia vyksta panašiai, kaip vaikui, gavus mechaninę žaislą, su kuriuo žaidžia ir džiaugiasi, bet, jam sugedus, nėra kas pataisyti... Trūksta plano, kuris numatytų pacientų priežiūrą ir personalo paruošimą. Trūksta bendro plano, nustatančio pirmumą, kokie įrenginiai yra būtinausi. Pavyzdžiui: neurochirurgai norėtų turėti MRI, naujausią smegenų tyrimo aparatūrą, kuri kainuoja šimtus tūkstančių

dolerių. Tuo tarpu pagrindiniai kraujo tyrimo metodai Lietuvoje dar yra labai menki, o aparatūra kraujo tyrimams kainuotų šimtą kartų pigiau, būtų tūkst. kartų naudingesnė, nes aptarnautų mases žmonių. Čia tik vienas iš daugelio pavyzdžių, kur turėtų būti ligininių administratorių, o gal net ir sveikatos ministerijos sprendžiamas.

— Jūs paminėjote vienkartinius medicinos reikmenis, tačiau kalbėjote apie Lietuvos ligininės reikalingą aparatūrą. Prašau paaiškinkite plačiau tuo klausimu.

— Padariau tai sąmoningai, nes norėjau plačiau pasisakyti apie pacientą — žmogų. Paviršutiniškai žiūrint, Lietuvos ligininėse trūksta higienos priemonių, kaip išmetamų švirkštų, žaizdom tvarstčių, nekaltant apie instrumentus, kuriuos panaudojus, mūsų šalyje yra išmetami. Ligininėse labai trūksta švaros, nėra pakankamai muilo, dezinfekcinių skysčių, kibirų ir grindim plauti ir rankių. Nuo to aiškiai kenčia pacientas. Čia man atsirado gilesnis klausimas, kodėl žmonės-pacientai ir gydytojai tą toleruoja ir pakenčia?

— Gerai, bet čia jau daugiau filosofinis klausimas, kas, mano manymu, nieko bendro neturėtų turėti su medicina.

— Priešingai, tas klausimas yra tikrai labai svarbus, nes pacientas — kaip žmogus, turi įvertinti save, savo sveikatą ir aplinką, kurioje jis yra gydomas. Trūkumas higieninės priežiūros yra tik vienas simptomas lietuvių didžiausios „ligos“ — savęs, kaip žmogaus, įvertinimo.

Kalbant apie medicinos Lietuvoje pagerinimą ir prilyginimą Vakarų standartams, vien tik gydytojų pastangos tai įgyvendinti nepajęs, tam procese turi būtina dalyvauti eilinis žmogus — pacientas.

— Gerai, dr. Tomai, bet ar turite planą tam įgyvendinti?

— Mes kartais nepastebime

čia, JAV, kiek daug žinių apie mediciną yra perduodama visuomenei televizijos ir radijo laidoje, spaudoje, lankstinukuose ir mokyklose. Tokios programos yra būtinos ir jas reikia kaip galima greičiau įvykdyti Lietuvoje, informuojant visuomenę apie įvairias ligas, o dar svarbiau, kaip nuo jų apsisaugoti. Pvz., moterų gimdos kaklelio vėžys, laiku pastebėtas, yra visai išgydoma liga. Lietuvoje dėl stokos informacijos ir žinių apie tą ligą didelis moterų skaičius miršta. Gal ta informacija kur nors yra ir ja galima būtų pasinaudoti, tačiau rėkas nebando viešom priemonėm tą informaciją paskleisti platesnėm žmonių masėm.

Aš drįsčiau rekomenduoti planą, kuris informuotų ir pamokytų visuomenę, kaip apsaugoti nuo įvairių ligų, pasinaudojant televizijos ir radijo laidomis, spauda ir vaizduostėm, kurios galėtų būti rodomos mokyklose, darbovietėse ir ligininėse. Informacijos programa yra šimteriopai pigesnė, negu gydymas jau ligai įpusėjus.

Mūsųose yra gausu medicinos ir higienos klausimais vaizduostėm, tik jas reikėtų išvesti į lietuvių kalbą, tinkamai įkalbėti ir pritaikyti Europos Pel sistemai. Gerai medicinos klausimais informuota visuomenė pakels Lietuvoje bendrą medicinos lygį, tvarką ligininėse ir pacientų priežiūrą. Dėkojame dr. Tomui Kisieliui už pasakytas aktualias mintis, tikėdami, kad ir mūsų skaitytojams, ir Lietuvos atitinkamoms įstaigoms jos bus naudingos.

Kalbėjosi A. Juodvalkis

CLEVELANDO ŽINIOS

„GRANDINĖLĖ“ ŠOKA

Clevelando „Grandinėle“, sėkmingai dalyvavusi IX Išeivijos tautinių šokių šventėje Chicagoje, pradės ruoštis 1992-93 metų sezonui.

Renė Motiejūnaitė-Booth, „Grandinėle“ šokių mokytoja ir vadovė. Nuotr. V. Plidžinskio

Šis sezonas ansambliui bus jubiliejinis — sukaks 40 metų nuo šokėjų pirmo pasirodymo Clevelando miesto festivalyje 1953-ųjų metų vasario 15 dieną.

Šokių vadovė Renė Motiejūnaitė-Booth kviečia „Grandinėle“ jaunimą rinktis į DMNP parapijos auditoriją pirmą repeticiją š.m. rugsėjo 13 dieną, 6:30 v.v.

Ansamblio repeticijos, kaip ir anksčiau, vyks trečiadienio ir sekmadienio vakarais. Pirmo mėnesio laikotarpyje bus primami nauji šokėjai, ne jaunesni, kaip 13 metų amžiaus.

LIETUVOS AIDAI
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio, 8:30 — 9:00 v. vakaro.
Visos laidos iš WCEV stoties 1450 AM banga.
Adresas: 511 So. Nolton Ave. Willow Springs, IL. 60480.
Tel.: (708) 839-2511. Tel.-FAX (708) 839-0870

INTERNATIONAL TRAVEL CONSULTANTS
Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.
CARGO — siunčiame oro linija „ŽAIBAS“ — virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus Lietuvoje per 10 darbo dienų.
5525 South 79th Avenue Hickory Hill, Illinois 60457 Telefonas (708) 430-7272
223 Kalvarijų gatvė Vilnius, Lietuva Telefonas 350-115 ir 778-392

DON'T SPEND IT ALL - SAVE SOME AT
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO, ILLINOIS 60608 PHONE (312) 847-7747

Midland Federal Savings and Loan Association
75 metus aptarnauja lietuvius
Indėliai iki \$100,000.00
Aprausti Federalinės valdžios
MARQUETTE PARK 2567 WEST 69th STREET (1-312) 925-7400
BRIGHTON PARK 4040 ARCHER AVENUE (1-312) 254-4470
BRIDGEVIEW 8929 S. HARLEM AVE. (708) 598-9400
ESLIC EQUAL HOUSING LENDER

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS (312) 586-5959 (708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS
• Perkant ar Parduodant
• Greitas ir Sažiningas Patarnavimas
• MLS. Kompiuterių ir FAX pagalba
• Nuosavybių įkainavimas
• Perkame ir Parduodame Namus, Apartmentus ir Žemę.
• Pensininkams Nuolaida.

MISCELLANEOUS
A VILIMAS MOVING
Tel. 376-1882 ar 376-5996
10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Stret
Tel. — (708) 424-8654 (312) 581-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turis Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

Moving — Kraustymas
Profesionalus patarnavimas prieinomis kainomis. Jums patogiu laiku. Draudimas garantuotas.
Kreiptis:
Vyta: tel. 312-436-5219
Gediminas: tel. 312-925-4331

Richard Hanus, adv. Imigracijos įstatymų žinovas
Pirma konsultacija — veiltui
205 W. Randolph, Suite 2100
Chicago, IL 60606
Tel. 312-357-0033

SMOKERS NEEDED FOR RESEARCH STUDY
Volunteers who smoke cigarettes needed to participate in a 3-session study by Dr. James Zachry in the Dept. of Psychiatry at the University of Chicago involving microcomputer game-playing. Sessions are held once or twice a week. Sessions are about 7 hours long. During 6 of the hours, you are allowed to study, read or watch TV/movies in our lab. Pays \$170. If you are between 21 and 35 years old, in good health and speak fluent English, call Brenda at 312-702-3560 between 8:30 and 10:30 am M-F for more information.

Antanas Paškus KRIKŠČIONIS PSICHOLOGINĖJE KULTŪROJE KRITINIS SKERSPĖJŪVIS
Nuo Reformacijos laik didžiausias liūdis katalikybėje vyksta šandien. Šioje knygoje kaip tik nagrinėjama to liūžio priežastis, apraškos ir implikuojama galimas pasekas vakarų katalikybėje. Knyga yra 216 psl. Išeildo Lituanistikos Tyrimo ir studijų centras, Chicago, Illinois 1987. Kaina su persiuntimu 6.50 dol. Illinois gyvenantieji moka 6.98 dol.
Užsakymus siųsti:
Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

BELL-BACE REALTORS
J. BACEVICIUS
6529 S. Kedzie Ave., Chicago, IL 60629
(312) 778-2233
INCOME TAX — INSURANCE
• Namų pirkimas ir pardavimas
• MLS kompiuterių ir FAX pagalba
• Veiltui namų įvertinimas
• Greitas ir sažiningas patarnavimas
• Visi agentai kalba lietuviškai
• Nuolaida pensininkams

Century 21 KMECIK REALTOR
7922 S. Pulaski Rd. 4365 S. Archer Ave.
DANUTĖ MAYER
284-1900
Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į Danutę Mayer. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. Įkainavimas veiltui.

HOUSE FOR SALE
by owner, Lockport, IL. 4 lge. rooms; full bsmt.; partially finished; 2 car garage; 60 x 125 ft. lot. \$52,500. No agents.
Call 708-257-2372

MISCELLANEOUS
DEUTSCHE BANK Aktiengesellschaft
Zweigstelle Hamburg 1 Konto Nr. 3451507 Germany

NERINGA RESTAURANT
2632 W. 71 St.
GRAND OPENING!
All full dinners \$5.00 from 2 p.m. until 5 p.m. every day, plus small soft drink.

FOR RENT
Išnuomojamas 3 kamb. modernus butas pirmame aukšte, Marquette Pk. apyl. Su šiluma, oro vėsinimu, moderni virykla, šaldytuvas, skalbykla su mašinomis. Suaugusiems. Tel. 708-361-5594

LEMONT: 1 or 2 bedrm Duplex apt. Newly decorated. Enclosed front porch, kitchen, dining room, bath, basement. Off-road parking, close to I 55 and I 355. \$600.00 per month. Call for appointment after 5 pm. (708) 739-4283.

ČESLOVO GRINCEVIČIAUS VIDUDIENŲ VARPAI
pasakojimų ir pasakų knyga
Apie šią knygą daugelio romanų ir novelių laureatas Jurgis Glianda „Laiškuose lietuviams“ tarp kitko rašo: „Dešimt rinktinės pasakojimų rodo įvairias epochas, turi būties skonių pasakos žanre... Autorius yra intensyviau įsijungęs įspūdiu medijoms — toks gi tai gero beletristo darbo metodas!.. Plonoji (120 puslapių) „Vidudienio varpų“ rinktinė yra drūta ir aptekusi pasakojimo menu“.
Knyga išleido Lietuviškos knygos klubas. Kaina su persiuntimu 7 dol. Illinois gyventojai moka \$7.50.
Rašyti:
DRAUGAS
4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629

Bendra Lietuvos-JAV įmonė „IMEX“ LIETUVOJE PARDUODA įvairių modelių „FORD“, „GM“ ir „CHRYSLER“ naujus ir dėvėtus automobilius bei jų atsargines detales. Kainos tokios pat kaip Amerikoje. Garantuojame tų automobilių techninį aptarnavimą lietuviškais pinigais.
Taip pat Lietuvoje išnuomojame amerikietiškus automobilius, „VAN“ ir limuziną. Atsiskaityti galima Lietuvoje arba Amerikoje.
Parduotuvės adresas:
LIETUVA, KAUNAS, STATYBININKŲ 5
Tel. (22) 20-25-43 arba (22) 71-75-29
Amerikoje skambinti:
Tel. (312) 434-8618 arba (708) 887-8442
Fax (312) 434-2655

IŠ LIETUVOS PARTIZANŲ KOVŲ LAUKO (6)

Atskleista poeto Br. Krivicko žuvimo paslaptis

Iš Lietuvos pranešama, kad biržiečiui literatūrologui Virgijui Gasiliūnui neseniai pavyko rasti buvusio saugumo archyve Vilniuje didelę 12 tomų partizanų naikinimo bylą „Vostok“, kurioje taip pat yra kraupus dokumentas – keturių čekistų pasirašytas aktas, liudijantis, kad 1952 m. rugsėjo 21 d. (taigi prieš 40 metų) Lietuvos Šiaurės Rytų srities partizanų veikimo zonoje – Raguvos miško 17-tame kvadrante savo bunkeryje (partizanų spaudos štabo bunkeryje) drauge su kitu partizanu (literatu žurnalistu Blinkevičium) žuvo (nepasidavęs) Bronius Krivickas. Tai kraupios išdavystės rezultatas, nes per klastą slapta patekęs į čekistų vandų zonos vienas iš partizanų vadų išdavė daugelį srities bunkeriu slėptuvių. 1952.IX.21 įvyko didžioji Raguvos ir apylinkių miškų „šukavimas“ akcija. Dalyvavo apie 1,000 kareivių. Ji partizanams buvo netikėta.

Šią žinią pranešdamas, savaitrašio „Biržiečių žodis“ redaktorius A. Butkevicius pastebėjo: „Bronius Krivickas ir jo kovos draugą Blinkevičių čekistai turėjo sumirti gyvus. Bet jie nepasidavė. Čekistų akte pažymėta, kad jie žuvė „susišaudymo metu“. Spėjama, kad jų palaikai buvo užkasti Troškūnuose ar prie to miestelio...“

Iki šiol poeto partizano Broniaus Krivicko mirtį gaubė legendos – kad jis pasitraukęs į Latviją, bandęs prasiveržti per geležinę sieną, kad susisprogtų.

Laiškas

ŽODIS IŠ JAMAIKOS

Kaip Jūs gyvenate? Kaip laikosi visas „Draugo“ redakcijos kolektyvas? Pasveikinkit juos visus, o ypač Kultūrinio numerio redaktore. Jai vis kartais, parašiusi kokią humoreską, nusiūnčiu.

O aš, be darbo Akrono universitete, vis keliauju su savo paskaitomis. Kovo mėnesį buvau New Yorke, kur Fordhomo universitete rengiamoje Prancūzų profesorių draugijos suvažiavime skaičiau paskaitą „Sešėliai ir šviesa Maryse Conde's kūryboje“. Dabar esu Ocho Rios, Jamaikoje, kur vyksta Karibų Studijų asociacijos suvažiavimas. Čia skaitysiu paskaitą tema „Ieškant nemirtingumo: Rašytojai ir rašymas Vincento Placoly kūryboje“.

Pereitą vasarą ko tik neatidūriau Fuji ugnikalnio viršūnėje – buvau pakviesta su paskaita į Japoniją. Bet Clevelando vagys panorą pasiūžinėti mano automobiliumi. Taip beveik jau besėdant į lėktuvą, likau be susisiekimo priemonių, o reikėjo daug važinėti tarp Akrono ir Clevelando. Taip ir nepamačiau Fuji.

Rugpjūčio pradžioje su „Vytautės Žilinskaitės „Vaiduoklių juoku“ juoksiuosiu Mokytojų studijų savaitėje Dainavoje. O kitą vasarą galbūt su kokia paskaita būsiu ir Vilniuje. Ir gal ta pačia proga perskaitysiu ir „Draugo“ išleisto romano „Hesteros“ angliška korektūrą.

Ją išverčiau drektu su Hardin-Simmons universiteto anglų literatūros profesorium Robert Hamner. O išleisti sutiko „Vaga“. Kada ji išeis, dar nežinome.

A bientot, mon cher ami.
Jolita Kvaliūnaitė

dinės granata Žaliojoj girioj, kad apie 1952-53 m. buvęs numestas kapekuroj Panevėžio gatvėj. Tačiau atrodo, kad tiksliausi duomenys apie jo mirties aplinkybes tik ką surasti sovietinio saugumo archyvuose.

Br. Krivickas, apie 1948-49 m. būdamas kovos lauke, dar gerokai prieš savo tragišką mirtį viename sonete taip rašė: „Mes nežinome, ar teks baigt šią dieną/ Mes gyvenam kruvinoj grėsmėj./ O norėtus meilėj ir dermėj/ Ilgą amžių eiti kelią vieną./ Viskuo džiaugtis ir dalintis dviese./ Iš jaunatvės darbo ir dainų/ Ir senatvės silpstantių dienų/ Austi juosta, ilga, marga, šviesia...“

IR JULIJONO BŪTENO?

„Tiesos“ redaktorius D. Šniukas savo redaguojamo laikraščio š.m. gegužės 7 d. nr. paskelbė labai palankų straipsnį apie 1951 m. iš Vakarų į Lietuvą grįžusį ir tą pačią metų pavasarį kovos lauke žuvusį žurnalistą Julijoną Būteną su viena esmine klaida gen. Povila Plechavičium. Straipsnis Šniukas baigia šia prielaida: „Pagal oficialią versiją, Būtenas, pajutęs, kad jo bendras nori pasiduoti, bandė jį nešauti ir čia pat nusiodij. Realus ir yra prielaidinis, kad Kukauskas pats nušovė Būteną (...). Kai kurie šaltiniai nurodo, kad Julijonas Būtenas žuvo gegužės 16 dieną. Galimas dalykas, kad anksčiau, gal net gegužės 7-ąją – Lietuvos spaudos atgimimo dieną“.

Po keletos dienų „Tiesa“ per kelis numerius išspausdino paties Jono Kukausko prisiminimus „Likimo išbandymai“ su šia redakcijos pastaba, kurios dalį čia cituoju: „Netrukus redakcijoje apsilankė Jonas Kukauskas ir pasiūlė savąjį tragiško įvykių versiją. Nesimindami nei prokuroro, nei advokato, nei teisėjo vaidmens, šio tragiško likimo žmogaus prisiminimus pateikiame skaitytoms. Žinoma, turėdami maža vilties, kad Kazlų Rūdos miškų paslaptis teisiškai būtų išaiškinta...“

J. Kukauskas lemiamą epizodą, kai priešas aptiko jų bunkerį, taip aprašo: „Prieš mirtį atsisveikinom pasibučiam. Vis dėlto jie puolė veržtis. Pravėres anga, Beržas iššoko pirmas ir spėjo dar keletą sykų iššauti. Tačiau trumpa automato serija jį tuojau pat nutildė. Antras išlipo Julius. Jis nei bandė šaudyti, nei bėgti, tik iškėlęs kumščius, kraupiai suriko. Negarsiai pokštelėjus šūviui, Julius išlydo atgal į žemę, abiem rankomis griebsi už pilvo dešinės ir ištare: – Jonai, aš sužeistas... – Nusišauk, Juliau, – griežtai pasakiau, nes negalėjome išlikti gyvi. Jis stovėjo prie angos ir tylėjo. Pagaliau sunkiai ištare: „Negaliu“. Kazką dar sakė, bet aš jau nieko nebesupratau. Prišokau artčiau ir, sukandęs dantis, iš savo pistoleto suvariau visą apkabą į bendrą žygį...“

Tokia yra Jono Kukausko versija, kuris po to paėmęs ciano kalio ampulę ir, kaip jis toliau rašo, „pagaliau pajutau praradęs sąmonę...“ Atsibudo apsuptas enkavedistų.

Dr. Adolfas Damušis Juozo Daumanto knygoje „Partizanai – trečias ir papildytas leidimas“ skyriuje „Post Scriptum“, remdamasis tuometiniais

Didysis Vilniaus universiteto kiemas

KADA IŠNYKO DINOZAUROI

Nėra abejonės, kad patys nuostabiausi šios planetos gyventojai buvo didieji ropliai-dinozaurai, gyvenę daug milijonų metų ir po to palyginti staigiai išnykę. Vieninteliai šių šaltakraujų milžinų buvimo liudinkiniai yra suakmenėję kaulai muziejuose ir vis dar atrandami nauji įvairiose pasaulio vietose.

Dėl dinozaurų išnykimo yra daug ginčijamasi, juo labiau, kad visuotinis išnykimas buvęs gana staigus. Siūlomos įvairių įvairiausių teorijos, bet prieš maždaug 12 metų Kalifornijos Berkeley universiteto geologas Walter Alvarez metė mintį, kad dinozaurai išnykę dėl milžiniškos katastrofos, ištikusios Žemėje, kai į ją iš erdvių krito didžiulis meteoras ar asteroidas.

Jis su bendradarbiais atrado neišaiškinamus iridiumo klodus, išsidėčiusius Europos ir Amerikos paviršiuje (dabar jau susilėgus tarp naujesnių nuodų) kaip tik iš maždaug to laikotarpio, kai turėjo išnykti dinozaurai, t.y. prieš 65 milijonus metų.

Manoma, kad tuo metu planetoje įvyko kosminių proporčių katastrofa. Jos sukelti dulkių bei dūmų debesys apsupo visą planetą, paskandindami ją amžinoje prieblandoje. Užtemdžius saulę, atvėso klimatas, neaugo augalai ir dėl to netrukus pasikeitė visa Žemės fauna – išnyko dinozaurai.

Šios teorijos įrodymai trūksta tik pakankamai didelės įdubos, kuri būtų atsiradusi tokios katastrofos metu. Neseniai mokslininkai atrado ir įdubą. Iš tikrųjų ji buvo rasta 1981 metais, geologams ieškant naujų alyvos šaltinių Yucatan pusiasalyje, Meksikoje. Tuo laiku nebuvo reikiamų priemonių, tarsi būtų nustatyti įdubos amžių, kai buvo įtariamas, kad po visa vešlia augmenija ir ilgą amžių nuosėdomis glūdi didžioji dinozaurų išnykimo priežastis. Rugpjūčio mėn. 14 d. „Science“ žurnale rašoma, kad Alva-

duomenimis, rašė: „Pagal sovietų pateiktą J. Kukausko išpažintinį pasakojimą, kai jis norėjęs pasiduoti, Būtenas jį šovęs, o paskui nusižudęs nuodų ampulė. Dabar mums neprieinama patirti tiesą dėl Būteno mirties aplinkybių, tik ateitis gal išnės daugiau šviesos...“

Jei tikėti dabartine Kukausko išpažintimi, tai Julijonas Būtenas, priešui bunkerį apsupus, ne nusižudė, prarydamas nuodus, bet Kukausko buvo nušautas, tarsi siekiant jį išvaduoti iš būsimų kančių sovietinių sadistų nelaisvėn patekęs. VI. R.

rez su 11 kitų mokslininkų nustatė ištirpusių uolienų amžių ir atrado, jog krateris-įduba Yucatan pusiasalyje yra 64.98 milijonų metų senumo, o patys seniausi akmenys iš jo ištisę katastrofos metu.

Yucatan krateris, vadinamas Chicxulub vardu dėl netoliese esančio miestelio, yra bene didžiausias iš maždaug 140, randamų mūsų planetoje. Alvarez ir bendradarbiai atrado, kad kraterio amžius visiškai atitinka dinozaurų išnykimo ir iridiumo klodų laikotarpį. Be to, Haiti saloje ir šiaurinėje Meksikoje rasti ištirę uolų gabalai, vadinamieji tektitai, yra lygiai iš to paties amžiaus, greičiausiai atsiradę tos pačios katastrofos metu.

Dinozaurų gyvenimas ir likimas, be abeje, dominis ir šiebiškos zonos, kol jie gyvenę stiepi planetoje. Tuo tarpu didžiosios katastrofos teorija susilaukė netikėto patvirtinimo Yucatan pusiasalyje. Tai naujauja ir įtikinamiausia teorija, kol kas nors pasiūlys dar kitą.

KAIRIARANKIAI JAV PREZIDENTAI

Nors abudu ateinančių prezidento rinkimų kandidatai atstovauja skirtingoms partijoms, jie turi vieną bendrybę: abu yra kairiarankiai. Nežiūrint, kuris bus išrinktas, Amerika vėl turės kairiarankį prezidentą.

Jų yra buvę ir anksčiau: James Garfield, Harry Truman, Gerard Ford ir, žinoma, George Bush. Amerikoje yra apie 30 mil. kairiarankių, kurie sudaro tarp 10 ir 15 nuosimčių visų gyventojų. Sakoma, kad daugiau kairiarankių yra vyrų, negu moterų. Seniau vaikai, turį palinkimą į kairiarankiškumą, buvo priverčiami tapti dešiniarankiais, nes kairiarankiams daug itakos turinti piktoji dvasia, juos reikia naikinti. Dabar psichologai tvirtina, jog, prievarta pakeičiant vaiko kairiarankiškumą, sužalojama besiformuojanti jo asmenybė: toks žmogus gyvenime turės daug problemų.

D.B.

Mielam Bičiuliui
A.†A.
VYTAUTUI RAULINAIČIUI
staiga mirus, giliausią užuojautą reiškiam jo žmonai ALDONAI ir dukrai AUDRONEI su vyru JUOZU.
Vytautas ir Ona Koliai

We Ship UPS 312-434-9766
Užsiimam maisto tiekimu (catering)
talman
delicatessen
Skaniausi lietuviški gaminiai
2624 West 69th Street, Chicago, IL 60629

KELIAUK Į LIETUVĄ UŽ PIGIAUSIĄ KAINĄ!
SAS lėktuvu į Vilnių iš Tampa, FL ir atgal tik \$739!
Bilietą reikia įsigyti prieš rugsėjo 4 d.
Keliauti – po spalio 1 d.
Yra ir daugiau suvaržymų.
Galima keliauti ir iš visų kitų JAV miestų!
Smulkesnei informacijai kreipkitės:
SAFARIS
Travel Specialists to Lithuania
Berte Mieželis
Aras Gaseky
4340 Duhme Rd.
Madelra Beach, Florida
(813) 398-7413

Staiga mirus mūsų draugui
A.†A.
VYTAUTUI RAULINAIČIUI
giliame liūdesyje likusiai žmonai ALDONAI, dukrai AUDRONEI su vyru nuoširdžią užuojautą reiškia kaimynai:
Laimutė Alvarado ir mama Barbara, Kazimieras Astros Dalia, Antanas Adomaičiai Jozefina Bakšienė Jozefina Binderienė Janina Babravičiai Albina Balsienė Janina Biderienė Petrutė, Antanas Gudoniai Janina Giedraitienė Marytė, Henrikas Gineičiai Konstancija Gurskienė Antonija Klorienė Stefa, Vytautas Kapeckai Janina Jarašienė Eleonora Juškevičienė ir dukte Antanina Lubiniene Vanda, Albinas Mickai Antanina, Pranas Petraičiai Vaclovas Petkus Brigita Tamošiūnienė Bronė Ukrainienė Kostas Vaitelis Petras Žiaukas
St. Petersburg

GAIDAS-DAIMID
E U D E I K I S
TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. CALIFORNIA AVENUE
Telefonai – (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas – (1-312) 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas – (1-312) 523-0440

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
Laidotuvių direktoriai nuo 1916 metų praneša kad atidarė naujus laidotuvių namus

6541 S. KEDZIE
Marquette Parke
Kiti S. C. Lack laidotuvių namai:
11028 Southwest Hwy. * Palos Hills
9236 S. Roberts Rd. * Hickory Hills
2424 W. 69 St. * Chicago
Visų telefonas: 708-974-4410

PETKUS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.
Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345
Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455
Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003
Laidotuvių namai Chicagoje ir priemiesčiuose.
Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345
ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

APLINK MUS

x Vyskupo Prano Petro Bučio 120 metų nuo jo gimimo minėjimas buvo Kauno Karmelitų bažnyčioje rugpjūčio 22 d. Vysk. P. Bučys gimęs 1872 m. rugpjūčio 20 d., miręs Romoje 1951 m. spalio 25 d. Jis buvo pal. Jurgio Matulaičio pasekėjas ir antras atnaujintos Marijonų vienuolio narys, vėliau generalinis vyresnysis net du kartus. Pasizymėjęs mokslu, organizaciniais gabumais ir dideliu pamaldumu. Amerikoje yra jo seseris vaikai – kun. V. Bagdavičius, MIC, Ona Stradaitienė, Marija Juškievė ir daug artimųjų.

x Irena ir dr. Leonas Kriaučiūnai su dukra Vida Jonušiene ir anūkais Kristina ir Justinu buvo nuvykę pasilėsti į Šveicariją. Jie sveikina „Draugo“ redakciją, rašo, kad oras geras ir aplinka visai skirtinga. Sveikina visus savo draugus ir pažįstamus iš Šveicarijos ir žada tuojau grįžti ar net jau grįžo.

x Faustina Mackevičienė, ateitininkijos veikli narė, sužinojusi apie „Draugo“ vėjus banketa, paprašė 10 bilietų, užtikrindama, kad juos jau baigia išplatinti. „Draugo“ vėjus komitetas ir administracija F. Mackevičienei nuosirdžiai dėkingi už talką. Organizacijos ir pavieniai asmenys prašomi paremti „Draugo“ ypatingą vėjų, išsigyjant bilietus į banketą jau dabar „Draugo“ 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629, tel. 312-585-9500.

x Margutis kviečia dalyvauti sol. Jolantos Stanelytės koncerte, kuris rengiamas rugsėjo 20 d. 3 val. p.p. Jaunimo centre. Solistei akompanuos Alvydas Vasaitis.

x Akademinių Skautų sąjūdžio Studijų dienos Dainavoje vyks rugsėjo 11-13 dienomis. Atidarymas – penktadienį, 5 val. vak. Uždarymas – sekmadienį 12 val. vid. Informacija ir registracija tvarko t.n. Judita Urbaitė, gyv. Lockport, IL. Kviečiami visi A.S.S. nariai, jų šeimos ir draugai.

x Algirdas Karaitis, Union Pier, Mich., J. Kiznis, Brooklyn, N.Y., B. Satkūnas, North Canton, Conn., Benius Razgys, St. Petersburg, Fla., Mindaugas Prackaila, North Riverside, Ill., gražino laimėjimų šakneles su 20 dol. auka. Dėkojame.

x Dail. Marija Ambrozaitienė iš Chesterton, Ind., gražino laimėjimų šakneles su 60 dol. auka. Dėkojame.

x Platus ir turtingas reper-tuaras laukia Jūsų dėmesio šių metų Antro Kaimo pastatymuose, kurie įvyks gražiai atnaujintoje Playhouse salėje, 2515 W. 69 St., rugsėjo 12, 13, 19, 20 ir spalio 3, 4 d. Šešt. – 7:30 v.v., sekm. – 6 v.v. Rezervacijos ir bilietai: Patria, 2638 W. 71 St., (312) 778-2100. (sk.)

x MEKSIKOS RIVIERA LAIVU! Septynių dienų kelionė iš Čikagos: sustojimai: Playa Del Carmen, Cozumel, Grand Cayman, ir Montego Bay. Pilna kaina \$1,026. Registracija uždaroma rugsėjo 1 d. Ribotas skaičius vietų. Skambinti: G.T. International 708-430-7272. (sk.)

ARAS ROOFING
Arvydas Kleša
Denglame ir taisome
visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

x Pirmąkart Jaunimo centro mažojoje salėje rugsėjo 1 d., antradienį, 8 val. vak. bus steigiama koncertinė klasikinio bei šiuolaikinio meno šokio grupė, kuriai vadovaus Virginija Dargytė, Klaipėdos konservatorijos šokio meno absolventė. Visus, kurie jaučia savyje šokėjo talentą, kviečiame dalyvauti atrankoje.

x Šių metų „Varpas“ (Nr. 27), praplėstas bendradarbių straipsniais iš Lietuvos, minties atžvilgiu vis laikantis dr. Vinco Kudirkos pradėtojo kelo, yra jau atiduotas spausdinimui Morkūno spaustuveje, Čikagoje. Jo tiražas, siunčiant didesnę leidinio kiekį į Lietuvą, yra padidintas. Leidžia Varpinukų filiterių draugija. Redaguoja A. Kučys.

x Chicagos Lituanistinė mokykla šį šeštadienį, rugpjūčio 29 d., kviečia visuomenę į Jaunimo centrą. 10:30 val. r. kavinėje bus susipažinimas su mokyklos taryba, mokytojais, programa. Tą dieną mokykla bus atdara apžiūrejamai nuo 9-12 val. ryto.

x Dr. Leonas Kriaučiūnas, Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkas, pasakys kalbą Tautos šventės minėjime Jaunimo centro sodelyje rugsėjo 6 d. Iškilmiu metu bus uždegta akurkas ir padėtos gėlės prie laisvės kovų paminklo.

x Šv. Kazimiero seserys kviečia dalyvauti šv. Mišiose, prašant Dievo, kad jų įsteigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta palaiminta. Šv. Mišios bus aukojamos trečiadienį, rugsėjo 2 d. 7:00 val. vakare motiniško namo koplyčioje, 2601 W. Marquette Rd. Šv. Mišias aukos kun. Bernardas Danber, O.S.A., Šv. Rita aukštesniosios mokyklos vedėjas.

x Vytenis Statkus, Akademinių Skautų sąjūdžio filiteris, Ateitininkų Studijų dienose Dainavoje, rugsėjo 6 d. aptars Antano Masionio knygą „Ateitininkų dvasia nepalūžo“. Knygos pristatyme dalyvaus ir pats autorius.

x Moterų Sąjungos 20 kuopos susirinkimas bus rugsėjo 6 d. 11 val. Nėkalto Prasiidėjimo parapijos, Brighton Parke mokyklos salėje tuoj po lietuviškų pamaldų. Visos narės kviečiamos dalyvauti ir atsivesti naujų narių.

x Alfa ir Birutė Juozapavičai, Etobeko, Kanada, Teklė Bogušas, So. Boston, Mass., gražino laimėjimų šakneles su 50 dol. auka. Nuoširdus ačiū.

x A. ir K. Rimkus iš Chicago, Ill., Bronė Pabarčius taip pat iš Chicago, Ill., gražino laimėjimų šakneles su 25 dol. auka. Dėkojame.

x Richard Hanus, advokatas, imigracijos įstatymų žinovas, 205 W. Randolph, Suite 2100, Chicago, IL 60606, tel. 312-357-0033. Pirmą konsultacija – veltuai. (sk.)

x Greit parduodu vienos ir dviejų šeimų namus Chicagoje ir apylinkėse. Skambinkite RE/MAX REALTORS, Rimas Stankus, tel. (312) 586-5959 arba (708) 425-7161. (sk.)

x Akcijų, bonų bei kitų ver-tybių pirkime ir pardavime jums nuosirdžiai patars ir patarnaus, duodami komiso nuolaidą, Albinas Kurkulis, tel. 312-977-7916 arba jo sūnus ir partneris Andrius Kurkulis, tel. 312-977-7242 dirbą su Rodman & Renshaw, Inc. Chicagoje. Iš kitur, skambinkite veltuai: tel. 1-800-423-2294. (sk.)

Dr. A. Damašius, viešesjęs Lietuvoje, ir pedagogas Jonas Kavaliūnas (pirmas iš d.), gyvenantis dabar Kaune, vizito metu pas Kultūros ir Svetimo ministrą Darių Kuolį.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

IMIGRACIJOS KLAUSIMAI SEKLYČIOJE

JAV LB Soc. Reik. tarybos pirm. B. Jasaitienės pastangomis buvo suorganizuotas amerikiečių advokatų teisiškų patarimų ir paaiškinimų vakaras imigracijos klausimais Seklyčioje rugpjūčio 19 d. Visi kalbėjusieji advokatai yra imigracijos reikalų specialistai, šiam reikalui nemokamai aukoję savo laisvalaikį. Šiuo reikalu B. Jasaitienė susitarė su Mary Kolbes, kuri yra Chicagos miesto patariamosios pabėgėlių ir imigrantų reikalų tarybos pirmininkė. Tai tarybai tarp kitko priklauso ir lietuvis Alė Kėželiene bei Daiva Meilė. Toji taryba yra „Commission of Human Relations“ padalinys. Seklyčios patalpa buvo sa-

x JAV LB Vidurio Vakarų apygardos valdybos ruošiamas Apygardos jubiliejinis 40 metų minėjimas įvyks rugsėjo mėn. 20 d., sekmadienį, Lietuvių centre, Lemonte. Bus pietūs, žymenų įteikimas ir trumpa meninė programa.

x Dr. L. O. Griniūtė, Chicago, Ill., gražino laimėjimų šakneles su 35 dol. auka. Ona Dambrauskas, Lemont, Ill., P. Augaitis, Delhi, Ont., Kanada, atsiuntė po 30 dol. Nuoširdus ačiū.

x Dr. Antanas Adomavičius vieši Chicagoje, apsisotęs pas dr. Joną Adomavičių, norėtų susipažinti su čia gyvenančiais lietuviais gydytojais. Kreiptis: 312-925-8905. (sk.)

x Ateitininkų Studijų dienose Dainavoje vyks Darbo šventės savaitgalį, rugsėjo 4-7 dienomis. Numatyta įdomios dienos ir vakaro programos. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas dvasinio atgimimo Lietuvoje klausimui. Visi kviečiami dalyvauti. Registracijai ir informacijai kreiptis į Lidiją Ringienę, tel. 708-361-2557. Susidomėjimas didelis, todėl nedelskite – registruokitės dar šiandien. (sk.)

x VIDEO FILMŲ IX IŠEIVIJOS LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ galite įsigyti paštu. Pirkdami paremsite nepriklausomą lietuvišką TV programų kūrimą. \$34.00 čekį adresuokite: LAIDA, P.O. Box 29242, Chicago, IL 60629. (sk.)

x 55 SVARŲ gėrybių maisto produktų rinkinys - \$90; 22 sv. mažesnis paketas - \$55; 22 sv. mėsos produktų ir aliejaus - \$90. Prie visų siunčinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų. Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772. (sk.)

sakimšai pilna naujų imigrantų ir anksčiau atvykusių lietuvių. Gabiai vertėjavo Aidas Palubinskas, greitai ir tiksliai perduodamas klausimus ir atsakymus. Advokatų aiškinimų ir klausytojų paklausimų buvo daug ir įvairių. Čia suminėsiu tik keletą tipiškesnių pavyzdžių.

Advokatė Deborah Kartje aiškino: „Jei esi suareštuotas ir tave nori deportuoti, nepasirašyk jokių popierių, kol nepasirodai imigracijos teisėjui. Jei esi čia nelegaliai, vis tiek tu turi tam tikrų teisių. Neapleisk šalies, kol imigr. teismas nepadarys sprendimo tavo atveju“.

Koks yra skirtumas tarp savanoriško išvykimo ir priverstinės deportacijos? Pirmuoju atveju jūs vėl galite prašyti vizos, o antruoju – 5 m. negalima atvykti! Jei vis tiek atvyktumėte – laukia rimta bausmė.

Adv. Sylvia Boecker kalbėjo

x C. Janušauskas iš Chicago, Ill., lietuviškos spaudos mlytojas, atsiliepdamas į „Draugo“ vėjus prašymą remti vienintelį lietuvišką dienraštį išsivijoje, atsiuntė 100 dol. auka. Už paramą tariame nuoširdų ir didelį ačiū.

x Kun. Theo Palis, Pittsburg, Cal., „Draugo“ nuoširdus rėmėjas, gražino laimėjimų šakneles su 110 dol. auka „Draugo“! Labai dėkojame už paramą.

x ALRK Moterų sąjungos 20 kuopa, Chicago, Ill., „Draugo“ dienraščio vėjus progą paremti dienraštį atsiuntė 50 dol. čekį. Nuoširdus ačiū.

x Vacys ir Cecilia Mitkai, Tinley Park, Ill., gražindami laimėjimų šakneles, rašo: „..... siunčiu 50 dol. auka spaudai paremti. Tegul „Draugas“ gyvuoją!“ Dėkojame už linėjimus ir auką.

apie imigraciją, remiantis šeimomis ryšiais.

Jei asmuo turi žalią kortelę, jis/ji gali atsikviesti nevedusius vaikus ir vyrą/žmoną.

Toks asmuo negali atsikviesti brolių, seserų, tėvų, motinų, vedusių vaikų, kol jis neįgyja pilietybės.

Jei kam užvesta deportavimo byla, kas atsitiktų, jei tas asmuo vestų piliētę ar ištėkėtų už piliēčio?

„Neveskite vien dël žalios kortelės! Kad gautumėte žalią kortelę, reikia įrodyti, jog vedybos yra rimtos, kad išgyvenote su tuo asmeniu 2 metus. Šiais atvejais dažnai yra naudojamas šantažas: duok man daug pinigų, arba pranešiu apie tave imigr. įstaigai!“

Jei jūs vedate JAV piliētį, jis gali įteikti prašymą imigr. įstaigai dël jūsų ir atskirai kaip patėvis dël jūsų pasilikusių gimtoje šalyje vaikų.

Jei jūs susergate, jūsų viza gali būti sušildyta, kol gydysitės, tik reikia pristatyti daktaro pažymėjimą.

Jūs galite prarasti žalią kortelę, jei įvykdote sunkų nusikaltimą arba apleidiate savo gyvenvietę“.

Adv. Solomon M. Myers kalbėjo apie imigraciją, paremtą specialaus darbą gavimu. Tai ilgas ir komplikotas procesas, kuriame turi būti įrodyta, kad tam darbu nėra amerikiečių specialistų.

Jei studentas yra priimtas į JAV universitetą, jis gali bandyti gauti vizą JAV konsulate savo krašte. Taip pat svarbu ir studento amžius, kiek metų praėjo, kai jis baigė mokyklą, kokį universitetą nori lankyti ir pan. Visais šiais atvejais lemiama žodį turi konsulas.

Ar studentas gali dirbti JAV? Nuo 1990 m. yra naujas įstatymas, ir ji yra labiau komplikotas. Pirmus metus nėra jokio leidimo dirbti; pabaigoje pirmųjų mokslo metų jau

CHICAGOS ŽINIOS

CHICAGOJ KYLA MOKESCIAI

Chicagoje keliamas nuosavybių įkainojimas, savininkai ima gauti jau aukštesnes mokesčių sąskaitas. Chicagoje yra apie 670,000 nuosavybių. Mokesčius už 1991 m. reikės mokėti ligi rugsėjo 25 d.

ŠOFERIŲ SAUGUMAS

Chicagos miesto tarybos komitetas patvirtino taksijų šoferių reikalavimą, kad iki sausio 1 d. taksijų bendrovės įrengtų neperšaujamus stiklus tarp šoferio ir keleivių bei kitus saugumo įtaisus, nes jau plėšikai mieste sužeidė ar net nužudė kelis taksijų šoferius.

galima dirbti universiteto rajone su universiteto leidimu. Darbu už universiteto ribų reikia gauti leidimą iš Darbo departamento. Užbaigus universitetą, galima dirbti vienus metus.

Azilio teisės yra 5 reikalavimai: politinis įsitikinimas, tautybė, rasė ir priklausymas kokiai nors specifinei grupei. Dar yra vienas laikinas atvejis, būtent pilietiniai neramumai krašte. Tuo atveju duodamas leidimas pasilikti JAV ir dirbti vienerius metus.

Paprašius iš imigracijos įstaigos pareiškimo ir ji užpildžius, reikia pridėti dar nuotraukų, pirštų nuospaudų ir dokumentų, kad priklausoma toms, aukščiausiai minėtoms, 5 kategorijoms. Prašymą reikia pagrįsti įrodymais. Ekonominės sąlygos neįskaitomos; taip pat negalioja ir masinis persekiojimas. Daugumas azilio teises gauti pareiškimų yra atmetama. Apskritai įstaigos neskuo paspręsti tų pareiškimų, jei padėtis prašytojo šalyje yra pasikeitusi ir geresnė puse.

Imigruoti negali įvairių rūšių nusikaltėliai, sergantys užkrečiamomis ligomis, protiniai ligoniniai, narkomanai, šnipai, teroristai ir komunistai. Apskrities ir miesto valdžia nieko bendro neturi su imigracijos tarnyba ir visiems teikia reikiamus patarnavimus, pvz., ligos atveju Cook County ligoninė ir visos miesto klinikos negali atsakyti padėti.

Kai 10 v.v. buvo užbaigta oficialioji dalis, advokatai dar ilgai aiškino atskiriems asmenims rūpimus klausimus. Apskritai susidomėjimas buvo didžiulis, dël to Soc. reikalų tarybos pirm. B. Jasaitienė pranešė, kad po poros mėnesių vėl organizuos panašų pokalbį.

Advokatai išdalino ir informacinius lapelius. Nebuvusieji ir susinteruoti advokatai adresais bei telefonais gali kreiptis į Soc. Reik. raštine, B. Podienę. Aldona Šmulkštienė

ŽIURKIŲ MEDŽIOTOJAI

Prieš 12 metų Chicagoje buvo dukart daugiau žiurkių, kaip žmonių, o dabar beveik septyniems gyventojams tenka viena žiurkė. Tai jau gera pažanga, nes kiti miestai, ypač New Yorkas, gali „pasididžiuoti“ kur kas gausesniu žiurkių skaičiumi. Apskaičiuojama, kad šiuo metu Chicagos mieste yra apie 440,000 norvegiškųjų žiurkių (*Rattus norvegicus*). Kiekviena 16-18 colių ilgio, sverianti apie pusę svaro. Žiurkės gerai plaukia, gali nukristi iš penko aukšto ir nesusižeisti, lipa lygia mūro siena ir įlenda per maždaug pusės dolerio dydžio skylutę. Jos taip pat lengvai prisigrauzina medines sienas, mūrą ir net kanalizacijos vamzdžius. Viena žiurkių pora per metus gali turėti iki 15,000 priauglio.

Su žiurkėmis kovojant, ilgai buvo naudojami Warfarin nuodai, bet jos išsigaugino nuodams imunitetą. Dabar vartojami nauji nuodai (Talon-G), kurie kol kas gerai veikia. Chicagoje su žiurkėmis nuolat kovoja specialūs „daliniai“, dirbdami penkis dienas savaitėje, po 7 val. kasdien. Jie aplanko 20,134 užpakalines miesto gatves ir palieka nuodų. Per metus šiam tikslui sunaudojama 67,000 svarų nuodų, kurie padedami prie šiukšlių dėžių, įgrūdami į olas ir kitur, kur gali veistis ar pigiausiai žiurkės. Geriausias ir begiausios kovos būdas būtų atmatų kontroliavimas: kol žiurkės randa maisto, tol ir gyuoja.

Sumažinus žiurkių skaičių mieste, sumažėja ir įkandimai. Pernai buvo tik 18 žiurkių įkandimų, kai tuo tarpu 1970 m., prieš šios naikinimo programos pradją, kasmet pasi- taikydavo daugiau kaip 100 įkandimų.

PAŽANGA AUKŠTESNĖSE MOKYKLOSE

Egzaminai parodė, kad Illinois aukštesnėse mokyklose daroma pažanga. Žodiniuose atsakymuose pažymiai vienu punktu aukštesni, negu praeitais metais, kada buvo rekordiška žemi. Matematinėje pasiekta dviejų punktų pažanga.

YPATINGO GREIČIO TRAUKINIAI

Illinois valstija gavo pusę milijono dolerių federalinę paramą studijuoti galimybę įvesti ypatingo greičio traukinius tarp Chicagos ir St. Louis miestų, naudojant specialius švedų elektrinius lokomotyvus. Tokio greito susisiekimo linijų įvedimas kainuotų apie 400 mil. dol.

PRIEGLAUDA BENAMIAMS

Federalinė valdžia paskyrė 5 mil. dolerių, kad šiaurinės Chicagos YMCA Lawson pastatas, turintis 24 aukštus, būtų perremontuotas į prieglaudą benamiams. Pastate taip pat veiks įvairūs kursai, mokymo programos ir kitokia pagalba vargšams, kad jie galėtų vėl įsijungti į visuomenę ir užsidirbti pragyvenimą.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629

Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

Lietuvos universiteto bokštai Vilniuje